

DELO ŽIVLJENJE

glasilo delovne skupnosti tovarne obutve alpina žiri

LETNIK 17

STEVILKA 4

ŽIRI, APRIL 1978

Zaključni račun za leto 1977

Poslovno leto 1977 smo zaključili ter sestavili zaključni račun, s katerim smo ugotovili uspeh, ki smo ga dosegli. Pri analizi podatkov smo ugotovili, da smo v primerjavi s preteklim letom dosegli 46 % večji celotni dohodek, ob upoštevanju interne realizacije, vseh sredstev smo porabili 53 % več ter tako dosegli 27 % višji dohodek. Pri tem moramo upoštevati podatke TOZD Obutev Žiri, TOZD Obutev Gorenja vas in TOZD Plastika, ker obstajajo omenjene TOZD šele od 1. 1. 1977, medtem ko je v letu 1976 bilo celotno njihovo poslovanje zajeto v TOZD Proizvodnja.

Materialni stroški so v primerjavi s preteklim letom precej porasli, tako porabljene surovine, material in električna energija za 54 %, proizvodne storitve za 192 %, tu so zajeti predvsem transportni stroški, izplačane kilometrine, potni stroški ter telegrafski in telefonski stroški, stroški za uvajanje nove proizvodnje in naročnine za časopise, ki so zajeti pod postavko drugi materialni stroški so se povečali za 31 %, stroški najemnin in zakupnin, komunalnih storitev, taks in storitev skupnih služb so se povečale za 141 %, dnevnice, terenski dodatki so se povečali za 14 %, amortizacija po predpisani stopnji pa se je zmanjšala za 3 %.

Iz dohodka smo pokrili vse pogodbeno in zakonske obveznosti ter prispevke SIS, ki so v primerjavi s preteklim letom porasle, predvsem pogodbeno in zakonske obveznosti, z izjemo plačil za bančne storitve, od 35 % do 271 % (davek iz dohodka).

Cisti dohodek smo namenili za osebne dohodke, ki so porasli za 24 %; za sklad skupne porabe — stanovanjski del, ki ga koristimo za nakup stanovanj, oziroma dajanje posojil za individualne gradnje, s porastom za 20 %; v sklad skupne porabe — redni račun, ki ga koristimo za izplačilo regresa, za redni dopust, za kritje regresirane prehrane, za izplačilo odpravnin ob odhodu v pokoj, za dotacije in podobno s porastom za 36 %; za rezervni sklad, ki je porastel za 31 %; za pokritje posojila za nerazvite 1 % porasta ter za pokritje obveznosti po samoupravnih sporazumih za 23 % manj in za poslovni sklad 14 % manj kot v preteklem letu.

V TOZD Prodaja smo ustvarili za 11 % več celotnega dohodka, porabili za 12 % več sredstev ter dosegli za 5 % večji dohodek v primerjavi s preteklim letom.

Kot v proizvodnih TOZD so tudi tu porasli vsi materialni stroški. Porabljen material in električna energija sta porasla za 11 %, stroški proizvodnih storitev so nižji za 72 %. V proizvodnih storitvah so največje postavke — stroški skupnih služb, stroški telefona in PTT stroški ter stroški prevoza. Stroški reklame in propagande so se povečali za 11 %, reprezentančni stroški za 149 %. Največji porast stroškov smo zasledili pri najemninah za poslovne prostore, komunalnih storitvah in zdravstvenih storitvah. Dnevnice in terenski dodatki so se povečali za 113 %, amortizacija pa se je povečala za 1 %. Po pokritju vseh obveznosti iz dohodka smo iz čistega dohod-

ka krili osebne dohodke, ki so v primerjavi s preteklim letom porasli za 20 %, namenili v rezervni sklad za 5 % več, v sklad skupne porabe za 65 % več, za pokritje posojila za nerazvite za 21 % manj ter v poslovni sklad za 26 % manj kot v letu 1976.

Zaloge gotovih izdelkov so bile vse leto, z izjemo meseca januarja, precej višje kot v preteklem letu. Po stanju 31. 12. 1977 so bile v TOZD Obutev Žiri višje po vrednosti za 161 %, v TOZD Prodaja — domača obutev za 45 odstotkov, zaloge tuje obutve pa za 69 %. V TOZD Plastika so zaloge porasle po vrednosti za 70 %. Kakor zaloge gotovih izdelkov so porasle tudi zaloge repro-materiala in nedokončane proizvodnje. Tako so delno tudi povečane zaloge vplivale na zmanjšano likvidnost, ki se je skozi vse leto odražala v finančnem poslovanju. Glede na to, da moramo račune poravnati v 15 dneh od nastanka dolžniško-upniškega razmerja, ki nismo smeli dovoliti kreditiranja na račun dobaviteljev kot v preteklosti, temveč smo v povečanem obsegu najemali kratkoročne kredite pri poslovnih bankah, za kar smo morali, v primerjavi s preteklim letom, plačati pre-

cej višji znesek obresti. Nujno je, da skušamo znižati zaloge gotovih izdelkov, kakor tudi zaloge repro-materiala na čimbolj ustrezno višino.

V kolikor se ozremo na uspeh po posameznih TOZD, ugotovimo, da smo v TOZD Plastika, TOZD Obutev Gorenja vas in TOZD Prodaja pokrili obveznosti iz dohodka, dotirali prav v vse sklade ter rezervirali za pokritje obveznosti po samoupravnih sporazumih v zadostni višini, razen pri TOZD Obutev Žiri, kjer smo namenili v poslovni sklad le v višini za pokritja posojila za nerazvite oziroma smo uspeli rezervirati iz čistega dohodka nekoliko zmanjšan znesek, nakazilo obveznosti po podpisanih samoupravnih sporazumih.

Pri analizi celotnega prihodka delovne organizacije smo ugotovili, da se je v primerjavi s preteklim letom povečal za 32 %, sredstev smo porabili več za 33 %, zakonske in pogodbeno obveznosti so se povečale za 20 %, dohodek pa za 28 %.

Če na kratko ocenimo poslovni uspeh v letu 1977, lahko trdimo, da smo kljub težavam, ki smo jih morali premostiti, poslovali dokaj uspešno.

Takole ustvarjamo dohodek v TOZD

Naloge sindikalne organizacije so široke

Aktivnosti sindikatov pri uresničevanju zakona o združenem delu.

Nadaljnja aktivnost organizacij in organov sindikatov na vseh ravneh mora biti usmerjena v stalno spremljanje doseženih rezultatov.

Delavci — člani sindikata so v osnovnih organizacijah sindikata nosilci aktivnosti, določenih s programi uresničevanja zakona o združenem delu v temeljnih organizacijah združenega dela in zato sprejemajo odločitve, ukrepe in usmeritve za njegovo nadaljnje uresničevanje.

Osnovne organizacije sindikata morajo nameniti posebno pozornost organiziranju in vodenju razprave o vsebini predloženih odločitev.

Ob tem, da nastajajo pogoji, v katerih bo lahko vsak delavec v skladu s svojimi možnostmi, znanjem in interesi ustvarjalno sodeloval pri razvijanju in uveljavljanju samoupravnih odnosov na podlagi uresničevanja pravice dela, pa se še vedno ugotavlja, da dejansko odločanje o pogojih in rezultatih delavčevega dela v mnogih sredinah delavcu še ni dovolj izbrano.

Pritisk silnic vsesplošne družbene akcije je ugoden: dohodek delavcev v temeljnih organizacijah združenega dela postaja vse bolj odvisen od produktivnosti, količine in kakovosti dela delavcev, od pogojev gospodarjenja ter upravljanja z družbenimi sredstvi kot minullim delom.

Vse bolj se pri delavcih začne uveljavljati tudi zavest in spoznanje, da dohodek njihove temeljne organizacije združenega dela ni le rezultat njihovega dela, temveč dela vseh delavcev v združenem delu, da pa je njim, ki so ga ustvarili, neodtujljiv.

Spoznanje o nujnosti družbenega planiranja kot temelja razvoja in družbene reprodukcije je uveljavljeno. Neizodostna uveljavitev družbenoekonomskega položaja in vpliva delavcev se opaža pri razporejanju dohodka, čistega dohodka in delitvi sredstev za osebne dohodke.

Nujno je še nadalje poglobljati in pospešiti akcijski pristop k uresničevanju zakona o združenem delu. Akcijski programi uresničevanja zakona naj se na vseh ravneh sindikalne organiziranosti v največji možni meri prilagodijo potrebam:

— sindikat bo v akciji uresničevanja zakona tudi sodeloval z drugimi družbenopolitičnimi organizacijami,

— zbiranje, objavljane in izmenjava pozitivnih rešitev iz prakse mora postati nujna sestavina akcije,

— pomembno je doseči še ustrežnejše in še bolj angažirano vključevanje sredstev javnega obveščanja v vse vidike aktivnosti,

— priprava potrebnih strokovnih gradiv ter njihova objava v sredstvih obveščanja bo še naprej ena izmed aktualnih nalog sindikatov.

Kot podlaga ostalih vidikov dohodkovnih odnosov v organizacijah združenega dela, so urejeni odnosi na področju samoupravnega sporazumevanja o pridobivanju in razporejanju celotnega prihodka, dohodka in čisti

in dohodek še naprej ugotavljal na ravni delovne organizacije in pri tem uporabljala takšna ali drugačna merila za obračun in prenos dohodka iz delovnih na temeljne organizacije, v zvezi s tem mora biti tudi uresničeno določilo, da ima vsaka temeljna organizacija svoj žiro račun,

— za razvoj našega družbeno-ekonomskega sistema življenjsko pomembnemu elementu — materialno-ekonomskim vzpodbudam delavcev k boljšemu gospodarjenju ter večanju svojega in družbenega dohodka — kot eni bistvenih podlag dohodkovnega sistema, je potrebno posvetiti veliko več pozornosti,

— več pozornosti bo potrebno posvetiti tudi zahtevam, ki prihajajo s strani delavcev samih, ki pozivajo k razumljivemu in jasnejšemu oblikovanju samoupravnih splošnih aktov,

dohodke in skupno porabo, na sredstva za razširitev materialne podlage dela in rezerve, opredeljena mora biti tudi njihova soodvisnost, ta razmerja morajo biti določena s samoupravnimi sporazumi o osnovah plana v TOZD,

— delitev sredstev za osebne dohodke je za delavce še posebej pomembna in je njena ustrezna ureditev podlaga in vzpodbuda za doseganje večje produktivnosti dela, ustvarjanje dohodka pa tudi podlaga stabilnejšega sistema in hitrejšega razvoja samoupravnih odnosov,

— zavzeti se je potrebno za takšne osnove in merila, ki bodo spodbujala delavce k nenehnemu povečevanju dohodka, k njegovi smotrni delitvi in združevanju ter povečevanju produktivnosti svojega in družbenega dela,

— preprečevali bomo pojave, ko se sredstva za osebne dohodke oblikujejo neodvisno od ustvarjenega dohodka,

— samoupravni sporazumi o združevanju dela delavcev v te-

Ničesar, kar je pomembno za delavce, ne sme mimo sindikata

stega dohodka ter delitvi sredstev za osebne dohodke. Pri urejanju le-teh je potrebno v akcijskih usmeritvah izhajati zlasti iz sledečih temeljnih nalog:

— organiziranje temeljnih organizacij povsod tam, kjer so za to pogoji, je potrebno dosledno izpeljati,

— v skladu z zakonom in brez odlašanja moramo izvesti razdelitev sredstev, pravic in obveznosti med temeljne organizacije povsod tam, kjer to še ni bilo storjeno,

— preprečevati je potrebno, da bi se zakonska določila o osnovah za pridobivanje dohodka obšla ter bi se celotni prihodek

— uspešno izpolnitev nalog družbene preobrazbe zajema tudi ureditev področja ugotavljanja in razporejanja čistega dohodka,

— doseči moramo, da bodo v vsaki TOZD določena ustrezna merila za razporejanje čistega dohodka na sredstva za osebne

meljne organizacije so, kot akti v katerih naj bi delavci konkretizirali temelje svojega družbenoekonomskega položaja v temeljni organizaciji združenega dela in družbi, temelječega na pravici dela z družbenimi sredstvi, še zelo pomanjkljivi in terjajo izvedbo akcije, njihovega spreminjanja in dopolnjevanja.

Sindikati bomo v skladu s svojo družbeno vlogo s svojo aktivnostjo ustvarjali pogoje za uresničevanje delavčevih družbenoekonomskih in drugih samoupravnih pravic, dolžnosti in odgovornosti in za odločanje o drugih vprašanih njihovega družbenoekonomskega položaja.

Iz poročila Vinka Hafnerja na seji Republiškega sveta Zveze sindikatov

Temeljna idejnopolitična izhodišča za delovanje sindikatov v pripravah za 9. kongres Zveze sindikatov Slovenije

Ocena uresničevanja sklepov 8. kongresa Zveze sindikatov Slovenije kot podlaga za pripravo in idejnopolitično usmeritev 9. kongresa:

8. kongres Zveze sindikatov Slovenije, ki je bil novembra 1974, je sprejel med drugim dva zelo pomembna dokumenta in sicer statutarni dogovor o organiziranosti in delovanju sindikatov in zveze sindikatov v SR Sloveniji in sklepe kongresa.

Vsekakor so sklepi 8. kongresa slovenskih sindikatov še danes večinoma povsem aktualni in nam torej lahko služijo kot dobra osnova za oblikovanje stališč in sklepov.

V preteklem štiriletnem obdobju so nastale v naši družbi nekatere pomembne spremembe v smeri intenzivne samoupravne družbene preobrazbe in krepitve socialistične demokracije, ki se seveda morajo ustrezno odraziti tudi na organiziranosti, metodah delovanja in akcijski usmerjenosti sindikatov. Mislim predvsem na uresničevanju ustave, zakona in ukrepov, ki občutno spreminjajo družbenoekonomski položaj delavca v združenem delu.

UVELJAVLJANJE DRUŽBENE VLOGE SINDIKATOV V POLITIČNEM SISTEMU SOCIALISTIČNEGA SAMOUPRAVLJANJA

Mislim, da bo prav to terjalo določene spremembe v organiziranosti, metodah delovanja in akcijski usmeritvi sindikatov. Gre za to, kako v prihodnjem obdobju še učinkoviteje uveljavljati ustavno vlogo sindikatov kot množične politične organizacije delavskega razreda v političnem sistemu socialističnega samoupravljanja, torej kot razredne organizacije delavcev v boju za uveljavljanje njihovih avtentičnih interesov, za osvoboditev dela, za pravico delavca, da neposredno razpolaga s pogoji in rezultati svojega dela.

Za uspešno uresničevanje družbene vloge, tako zveze komunizma, kot tudi sindikatov, je odločilnega pomena po eni strani njihova dejanska zakoreninjenost med delavci v združenem delu, po drugi strani pa njihova čimvečja neodvisnost od vpliva vodilnih poslovnih sestav in strokovnih služb v organizacijah združenega dela.

V sklop vprašanj, ki so povezani z uveljavljanjem ustrezne družbene vloge sindikatov, spada tudi njihovo delovanje v delegatskem sistemu.

SAMOUPRAVNA PREOBRAZBA ZDRUŽENEGA DELA

To je bilo že do sedaj in ostaja tudi v bodoče osrednja družbena naloga sindikatov. Toda čeprav se je zelo povečala družbena osveščenost delavcev in

razširile oblike samoupravljanja, vendarle ne moremo trditi, da smo, v celoti gledano, v tem obdobju že prešli od upravljanja v imenu delavcev na dejansko upravljanje delavcev samih, da se torej večina delavcev tudi počuti kot samoupravljalec oziroma gospodar. Vsekakor pa je sedaj delavcem odprta takšna perspektiva in ustvarjeni so stvarni pogoji, da že v naslednjem obdobju postane samoupravljanje tudi dejansko prevladujoč družbeni odnos.

POSPEŠEVANJE RAZVOJA PROIZVAJALNIH SIL ZDRUŽENEGA DELA:

V sedanjem obdobju intenzivnih prizadevanj za samoupravno družbeno preobrazbo postaja uspešen razvoj proizvodnih sil, torej povečanje družbene produktivnosti dela, bistveni pogoj za uspešen razvoj samoupravnih družbenoekonomskih odnosov.

Cepprav so se sindikati že do sedaj aktivno bavili z vsemi temi vprašanji in so skušali pritegniti k temu čim širši krog članstva, so bile bistvene gospodarske odločitve v organizacijah združenega dela vendarle preveč prepuščene vodilnim poslovnim sestavam oziroma strokovnim službam. Pomembno področje aktivnosti sindikatov je družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje o obli-

kovanju in delitvi dohodka in osebnega dohodka.

Posebno ekonomsko področje, ki mu bodo morali posvečati sindikati večjo pozornost kot do sedaj, je sistem oblikovanja cen blaga in storitev. Seveda ostaja še naprej pomembno področje

aktivnosti sindikatov prizadevanje za povečanje družbenega standarda in socialne varnosti delavcev. To je zlasti področje zdravstva, pokojninsko-invalidskega zavarovanja, socialnega varstva, izobraževanja, otroškega varstva in kulture.

Ali smo res nezreli?

Ko premišljam o zakonu o združenem delu, kaj vse nam omogoča in kakšne obveze nam nalaga, vedno bolj ugotavljam, da smo pogosto nezreli za tako korenite spremembe v družbenem dogajanju. Takrat, ko preberemo: delavec — proizvajalec ima te in te pravice, takrat hrupno zaženemo, to so naše osnovne pravice. Če beremo še naprej, kjer so napisane tudi obveznosti, takrat pa menimo, da nas to ne zadeva, da so to obveznosti samo nekaj ljudi v TOZD ali nekaj deset ljudi v delovni organizaciji. Kako spretno se znamo izmikati dolžnostim!

Ne zavedamo se bistva zakona o združenem delu. Res je, da je naša samoupravna socialistična družba zelo demokratična. Vendar tudi demokracija ima svoje meje. Tovariš Tito je rekel: »Ni demokracija tisto, da bi lahko vsak počel, kar bi hotel; to ni demokracija, ampak anarhija«. Moram poudariti, da smo se preobdli belega kruha, zato se lahko večkrat obnašamo vandalsko. Nismo resni pri delu, niti pri sprejemanju samoupravnih aktov. Prepričan pa sem, da nas bo čas, ki nas prehiteva, naučil resnosti — žal prepozno. Z vsem takim početjem dokazujemo, da nismo zreli, da bi v bistvu razumeli naš samoupravni družbeni sistem.

Stanko MRLAK

Mati delavka

Ko ura zazvoni pet, tiho vstane, pogladi svoje kuštraste glave, popravi jim odejo, počasi zapira vrata spalnice in spet se začne nov delovni dan. Na delo je treba, pa še spočita nisem si misli ženska, ko si pripravlja obleko. Otrokom mora pripraviti obleko in hrano, dokler se ne vrne iz službe.

Na poti do službe premišlja, kaj je pozabila naročiti otrokom in veliko veliko reči, ki se jih še ni domislila že doma.

V službi jo čaka trdo delo, narediti mora veliko. Paziti mora na kvaliteto, da ji mojster opravljenega dela ne zavrne. Da bo kuverta debelejša ob mesecu, želi preseči mejo določenega dela. Poleg dela, katerega morajo delavke opravljati, družba zahteva, da se samoupravno in družbenopolitično udeležujejo. Zelele bi se udeleževati mnogo bolj, če bi to zmogle. Toda na njenih ramenih je na tisoče družinskih problemov, skrbi in vsakdanjih opravil. Veliko neprespanih noči ob bolnem otroku, veliko dni še kosila v miru ne poje. Veliko kotov pobriše vsak dan. Mnogo perila in posode gre skozi njene roke, pa še zmerom mora najti čas za svoje ljube otročičke.

Ko se dan konča, ko vsi trdno spijo, mati nima sna. Se vedno razmišlja, kaj je ostalo nepostorjenega, da bo jutraj postorila, preden bo šla na delo. Tak je vsak delavni dan matere, delavke. Spremljajo jo skozi živ-

ljenje delo in skrbi, strah in ljubezen. Ljubezen do dela, če ga le ima. Ljubezen do otrok, katero ji ne more vzeti nobena sila sveta. Skrbi ima do zadnjih dni življenja.

Zora ŽIVKOVIĆ
Gorenja vas

V sodelovanju temelji uspeh vseh nas

ISPO sejem — lepo, moderno in praktično

ISPO sejem v Münchnu je največji sejem športne opreme v Evropi. Vsako leto v drugi polovici februarja proizvajalci, prodajalci in kupci z vsega sveta pokažejo, kaj so pripravili za svoje potrošnike za prihajajočo sezono. Sejem je zaprtega tipa in potrošnikom ni omogočeno, da bi si ga ogledali (vstopnina je 25 DM).

Na razstaviščnem prostoru je 20 paviljonov, od katerih so nekateri v treh nadstropjih, kar pomeni, da si mora obiskovalec sejma vzeti ves dan časa (sejem je odprt od 9. do 18. ure), če si želi ogledati vse. V halah 18, 19 in 20 je bila zbrana vsa elita proizvajalcev opreme za zimsko športe, predvsem smučarske.

Alpina razstavlja že več let v hali 19, skupaj z Elanom in Almiro. Letos smo bili posebej zadovoljni, saj smo dobili povsem na novo narejeno stojnico, ki se je po izgledu lahko kosala z najlepšimi na sejmu. Posebej pa je bila naša stojnica v središču pozornosti zadnji dan sejma, v nedeljo, ko sta ga obiskala smučar št. 1 na svetu, Šved Ingemar Stenmark in pozneje še predsednik bavarske vlade.

Strokovne ocene sejma ne morem dati, ker sem imel premalo časa, da bi si ga bolj natančno ogledal. Lahko pa povem, da posebnih novosti pri smučarski opremi ni, da pa je sejem pokazal prizadevanje vseh razstavljavcev ponuditi kupcu vse najlepše in najfunkcionalnejše, kar pomeni, da spreminjajo oblikovanje obutve, smuči, obleke, palice in vezi, toda le v oblikah, ki so že znane. Pri smučarski obutvi lahko ugotovimo, da proizvajalci ponujajo kupcem obutve za vsako starost in tudi različno znanje smučanja. Tako

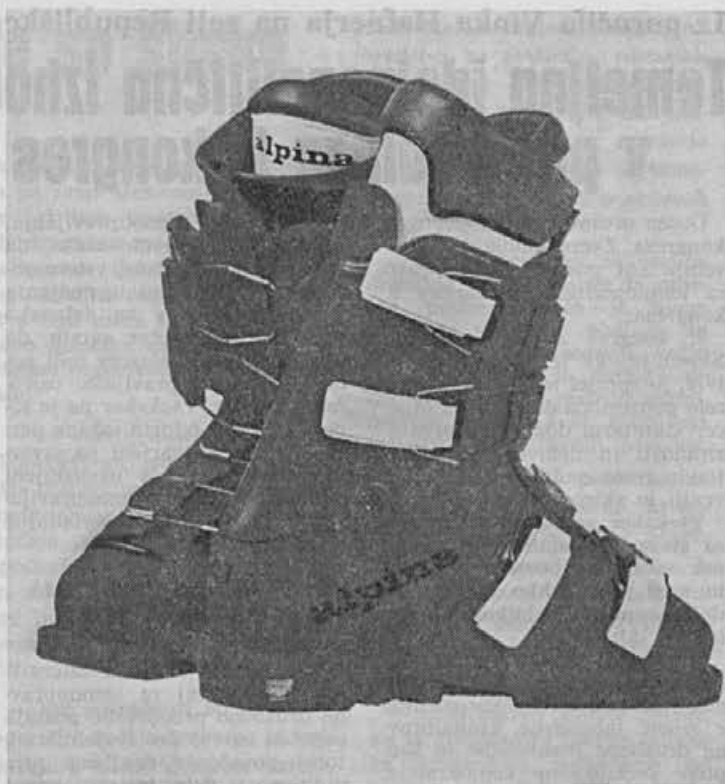
smo lahko videli čevlji za triletnega otroka, deške, ženske in moške, do vrhunskih tekmovalnih čevljev npr. za hitrostno smučanje (na 1000 m v Cervinii). Vsi modeli so lepi in praktični barve pa, kot da so se potegnile vase. Ni več kričočih rumenih belih, sinje modrih, ampak so zelo popularne pastelne barve (sinjemodra, temnejše modre, siva, pastelno rdeča in črna), pretežno za ves čevlj. Mnogobarvnosti se izogibajo.

Razstavljavcev za tekaške čevlje je bilo veliko. Pokazali so standardne čevlje za rekreacijo, čevlje različnih višin in izvedb, pa tudi vrhunske tekmovalne čevlje z Racing podplati 50 mm. Obiskovalčovo pozornost so pritegnili posebno celi vlti čevlji firme Zeta, za katere pa menijo, da nimajo bodočnosti zaradi možnosti pokanja v večjem mrazu in zaradi neugodnega počutja, ker noga ne more »dihati«. Dynafit je ponudil novo izvedbo konice podplata in nov okovje, ki pa še ni bilo dodelano, testirali pa so ga na svetovnem prvenstvu v klasičnih disciplinah v Lahtiju, ki se je zaključevalo prav v času sejma. Tekmovalce s tem okovjem so morali ogreti na toplem, da je lahko snel smuči.

Ob tej priliki bi rad citiral še tov. Prjahina, trenerja naše tekaške reprezentance, ki je dejal prilikom obiska v naši tovarni, ko je videl nove vezi za naše tekmovalne čevlje, ki se odpenjajo in zapenjajo s palico:

»Kako naj kot trener pripravim tekmovalca k temu, da trenira upogibanje itd., ko pa jih vi tako razvajate.«

Tudi moto sejma bi lahko rekli, da je bil v tem slogu: vse lepo, moderno, praktično in poceni.

Vrh našega smučarskega čevlja

V Bologni zimska obutev

Od 4. do 8. marca je bil v Bologni sejem obutve. Prikazana je bila predvsem zimska obutev. Sejem zavzema precejšnjo površino, saj obsega kar 13 razstavnih prostorov. Vendar pa so obutev, podplati, kože in modelirji razdeljeni po razstavnih prostorih, da obiskovalec lahko takoj vidi po skupinah ženske, moške modele, podplate in drugo, ne da bi preveč iskal.

Kot sem že omenil, je bila na sejmu predstavljena predvsem zimska obutev. V veliki meri so bili zastopani ženski škornji, katerih prednji deli so zelo visoko krojeni, videli pa smo tudi škornje, narejene iz enega kosa.

Oblika kopit sili vse bolj v konic. Podplati so tanjši in kot zmerom pri Italijanih, usnjeni, vse pete pa so preobložene s spodnjim usnjem. Pete so tanjše, lepe in precej visoke. Veliko uporabljajo termoplaste in to v kombinaciji z usnjem in to tako, da je z usnjem preoblečena peta, ali pa da je postavljen usnjen okvir. Zelo veliko pa je tudi termoplastov brez kombi-

nacije usnja. Slabo je bil na sejmu zastopan polietan. Proizvajalci obutve so ga pri svojih modelih uporabili bolj malo, pokazali pa so ga proizvajalci podplatov. Vendar niso pokazali nič novega. Videli smo podplate vseh debelin, ozke in široke, vse kar so delali nekaj zadnjih let.

Albin SIFRAR

NOVICE IZ PRODAJNE MREŽE

Načrt obnove ali odpiranja prodajaln sorazmerno dosledno izpolnjujemo.

V Banjaluki smo odprli obnovljeno prodajalno pred novim letom;

Osišek smo odprli v drugi polovici februarja;

Trbovlje pa sredi marca.

Za tekaškimi čevlji je veliko povpraševanje

Težave uvozne službe

Dnevno se slišijo pripombe, da repromaterial in rezervni deli iz uvoza ZOPET niso prispeli pravočasno. Nekateri celo menijo, da je za to kriva uvozna služba, zato želim pojasniti težave pri uvozu, ki se pa iz leta v leto stopnjujejo.

Da poslovanje na začetku leta lahko nemoteno poteka, prejmemo vsako leto za prve tri mesece avanse glede na lanskoletni uvoz. Za te avanse je treba zbrati vse potrebne podatke in dati banki izjave. Težje je z materiali, katerih v prejšnjem letu še nismo potrebovali, kar pa ni redko. Lahko navedem primer z uvozom polietilenske pene v foliji za kaširanje materiala od Save. Ker nam nikakor ni uspelo dobiti predujem kvote za ta material, ki ga lansko leto nismo uvozili, je direktor posredoval pri Gospodarski zbornici v Ljubljani, Privredni komori v Beogradu, sekretarju za kemično industrijo in

drugod. Kljub vsem tem posredovanjem smo dovoljenje za uvoz prejeli precej pozno.

Že koncem lanskega leta smo zvedeli, da bomo potrebovali za vse uvozne posle nove obrazce in smo jih tudi takoj naročili. Ker pa so v Beogradu mudili s tiskom, smo te obrazce prejeli prepozno in to je že bila prva ovira za redno poslovanje, čeprav se lahko pohvalimo, da je Narodna banka Ljubljana prvi zaključek na novih obrazcih potrdila prav nam.

Velike težave so nam, kot tudi drugim uvoznikom povzročile spremembe šifer, ki jih je okrog 7000, ki jih je bilo treba prilagoditi materialom, ki jih uvažamo. Spremenili so se tudi uvozni režimi. Globalne devizne kvote (GDK) in pogojno prost uvoz (ULB) letos ni več, zato je pa več materialov prešlo na režim robni (blagovni) kontingent (RK) in devizni kontingent (DK).

Kakor vidite, je res mnogo težav pri uvozu, čeprav sem navedla le nekatere. Lahko pa bi našela še razne druge probleme.

Upam, da sem vsaj delno pojasnila probleme, s katerimi se srečujejo delavci v uvozni službi, kar nam onemogoča, da bi vedno pravočasno preskrbeli vse materiale, čeprav bi bila to naša dolžnost in želja. Preveč smo odvisni od zveznih predpisov, ki urejajo zunanjetrogovinsko poslovanje.

Anica COKAN

Usklajeni vzorci — manj reklamacij

Nabava vzorcev — temelj odločitve nabavne politike

Iz prakse nam je poznano, da smo v Alpini skoraj vse vzorčne pošiljke zgornjega usnja in ostalih materialov v času priprave kolekcije uvažali.

Ugotavljamo, da domače spremljajoče industrije, ki spremljajo čevlarsko stroko, napredujejo zelo počasi in niso zmožni slediti našim potrebam. V zadnjih nekaj letih se položaj nekoliko izboljšuje v zvezi z oskrbo vzorcev in imamo v zadnjem letu nekaj naših tovarn usnja, ki se zelo prizadevno vključujejo v pripravo vzorcev. Njihovi vzorci so bili prisotni tudi na sejmu usnja v Pirmasensu. Kupovati vzorčne količine usnja v Italiji in Nemčiji je zaradi zmanjšanja uvoza rednih partij zelo problematično. Noben proizvajalec usnja ali drugih vzporednih proizvodov, ki jih rabimo v čevlarski industriji, ni pripravljen prodajati samo vzorec. Vsak si od prodaje vzorcev želi tudi večja naročila, ki bodo omogočila obstoj in razvoj vsake tovarne. Kot posledica razmer, ki so prisotne na področju nabave iz uvoza, predvsem pri zgornjem usnju, se bomo morali več posvetiti domačemu razvoju in še bolj so-

delovati z usnjariji. Vemo tudi, da nabava sama ni poklicana, da usmerja naše proizvajalce in jim posreduje smeri našega razvoja. Tu je vsekakor potrebno teamsko delo strokovnjakov iz nabave in razvoja, ki bodo skupno raziskovali tržišče in sodelovali s proizvajalcem usnja, da bodo le-ti vedeli, v katero smer naj se razvijajo in kaj naj delajo. Pri tem nikakor ne smemo zanemariti cen izdelkov — vzorcev, ki bistveno vplivajo na končno formirano ceno in posredno na večjo ali manjšo prodajo posameznih modelov. Prednost vzorcev, ki jih dobimo na domačem trgu, je dvojna. Skrajša se čas od naročila do izdoba, predvsem pa se v nabavni službi na osnovi uspešnih vzorcev odločamo, kdo bo naš dobavitelj, saj nam je poznana cena in kvaliteta. Posli, zasnovani na taki osnovi, so običajno najboljše.

V nabavi smo prepričani, da je samo s skupnim prizadevanjem razvojne in nabavne službe možno preskrbeti kvalitetne vzorce v pravem času in s tem doseči učinek, ki si ga vsi želimo: pravočasno nabaviti ustrezne materiale.

Jože BOGATAJ

Kaj bomo prodajali?

Tudi letos je bila poslovodska konferenca v Portorožu, kot vsa zadnja leta.

Tu so delovni pogoji za konferenco zelo ugodni.

Kot vsakič je bil namen konference, da se dogovorimo za organizacijo prodaje v mreži in naročimo obutev iz Alpinine in ostalih kolekcij, v tem primeru za sezono jesen — zima 1978/79.

Kako se pripravljamo za konferenco. Medtem ko prodajamo letošnjo kolekcijo jesen-zima, že pripravljamo tako kolekcijo za naslednje leto.

Problem pri pripravi kolekcije je zlasti v tem, ker na domačem tržišču ni ustreznih materialov in jih moramo uvažati.

Potem pa se pojavi problem, da so nosilci skupin obutve (vzorec vrste obutve) napravljeni iz dobrih uvoženih materialov, iz istih materialov izdelamo cele skupine obutve (vzorci), ko pa je treba izdelati na tisoče parov v redni proizvodnji, iščemo material — na domačem tržišču v ustrezni barvi in kvaliteta, ki mnogokrat zelo odstopa od tistega, kar smo uporabili pri izdelavi vzorcev.

Običajno so seveda ta odstopanja in škoda na kvaliteti in izgledu obutve.

Poslovodje so letos predlagali, da mora biti kolekcija izdelana iz domačih materialov, tako da že takoj lahko vemo, kakšna bo redna proizvodnja in pravočasno lahko napravimo ustrezen izbor. To bi gotovo veliko pomagalo pri našem delu.

Od takrat, ko začnemo pripravljati kolekcijo, pa do končnega izbora in naraščanja, še vedno nastane v kolekciji veli-

ko sprememb. Zato se odločamo predvsem za vzorec in barvo šele na konferenci sami. To delo opravi ožja komisija poslovodij.

Pri naših odločitvah nam veliko pomagajo informacije ob obisku sejmov. Tu spoznamo tokove zadnje mode, tako glede vzorcev in barv.

Obutev v prodajalnah namreč sedaj vodimo po cenah brez prometnega davka, medtem ko prodajamo obutev že z vračunanim prometnim davkom. To smo morali uvesti zaradi stalnih sprememb prometnega davka.

V tem delu smo obravnavali probleme proizvodnje in druga organizacijska in kadrovska vprašanja v mreži.

Ocenili smo tudi uspehe poslovanja med dvema konferencama v maloprodajni mreži in TOZD.

Splošna ocena poslovodij je bila, da je kolekcija dovolj usklajena z zahtevami mode, kar se je pokazalo na beograjskem sejmu.

Poslovodje so zato lažje izbirali, ker je bilo dovolj dobrih modelov.

Naj omenim še to, da so organizacijo konference letos vsi pohvalili in izrazili željo, da bi s tako organizacijo nadaljevali.

Ivan CAPUDER

9318

črna, svetlo rjava,
beige, bela
2 — do 6 —

9316

rdeča, beige
2 — do 6 —

9317

temno modra, rdeča,
beige
2 — do 6 —

Sejem v Zagrebu je pokazal napredek

V času od 21. do 24. februarja je bil v Zagrebu tradicionalni sejem usnja, obutve in usnjene konfekcije. Na tem sejmu je razstavljala večina jugoslovanskih proizvajalcev usnjenih izdelkov. Med njimi pa je bilo tudi nekaj tujih proizvajalcev.

Tudi Alpina se je udeležila tega sejma. Naši izdelki modne obutve, razstavljeni na sejmu, so po kakovosti in modnosti na ravni drugih proizvajalcev. Ugotavljamo lahko, da smo letos imeli zelo kvalitetno kolekcijo smučarskih čevljev. Ta obutev postaja iz leta v leto zanimivejša za jugoslovansko tržišče. To dokazuje prodaja v pretekli sezoni, tako tudi v prihodnost lahko gledamo z velikim optimizmom. Ko opazuješ obiskovalce, z zadovoljstvom ugotavljaš, da gredo mimo vseh izložb brez postanka, pred izložbo smučarske obutve pa se zbirajo večje skupine, ki želijo zvedeti podrobnosti o tej obutvi. Zanimajo jih cene, razlika med vrhunskimi in poprečnimi pancrji. Zanimivo pa je to, da veliko obiskovalcev ni vedelo, kakšnemu namenu služijo tekaški čevlji. Za dva čevlja iz te grupe smo prejeli priznanje.

Modna obutev je bila izdelana iz naravnega usnja, pri katerem prevladujejo naravne barve. Oblika kopit je dokaj umirjena, vendar pa še vedno teži k višjim petam in koničastim oblikam.

Od slovenskih proizvajalcev se tega sejma nista udeležila Peko iz Tržiča in Lilet iz Maribora. Planika pa je letos dala poudarek predvsem športni obutvi. Športna obutev postaja vedno bolj zanimiva, ker gre večina v izvoz na zahod. Tudi cene so dokaj ugodne, kajti vzhodno tržišče postaja

vedno težje, ker so serije vedno manjše, pa tudi cene so iz leta v leto nižje. Prodaja modne obutve je vedno težja, saj je tudi domače tržišče postalo zelo zahtevno. Prav tu pa je naša boleča točka, saj kvaliteta tovrstne obutve vztrajno drsi navzdol. Delovne organizacije, za katere smo še nedavno mislili, da delajo manj kvalitetno obutev

in da nam ne morejo konkurirati s svojo kvaliteto, vztrajno napredujejo, poleg tega pa imajo še nižje cene.

Na sejmu so bili deležni posebne pozornosti proizvajalci čevlarskih strojev. Ti so dosegli tak ogromen napredek, da lahko pričakujemo tudi v čevlarski industriji prodor avtomatizacije. Najzanimivejši je bil

stroj za sešivanje gornjih delov brez prešivalke, kar je skoraj neverjetno, pa je vendarle res. Zanimivi pa so bili tudi drugi stroji z večjimi izboljšavami.

To so le bežni vtisi s sejma, verjetno pa so drugi člani naše delovne organizacije videli še kaj zanimivejšega, saj si ga je ogledalo kar precejšnje število.

Adolf KRIZNAR

Paviljon Alpine na sejmu v Zagrebu

Samoupravna kronika

SKUPNI DELAVSKI SVET JE NA 19. REDNI SEJI 16. 2. SPREJEL NASLEDNJE SKLEPE:

— V zvezi z inventurami je skupni delavski svet sprejel sklep, da se prevelike zaloge ne smejo poravnati z naslednjo pošiljko, kot se je to dogajalo do sedaj.

Nabavna služba mora pri večjih zneskih proučiti primanjkljaje in jih rešiti, za kar je zadolžen Jože Bogataj. Predsednik centralne inventurne komisije se zadalži, da spremlja izvedbo odpravljanja manjkov in presežkov.

— Razpiše dodatno še 1 štampiljo za tehniško čevlarsko šolo. Ostale sklepe odbora za izobraževanje je SDS potrdil.

— V komisijo za sistemizacijo, organizacijo in vrednotenje delovnih opravil imenuje: Ivana Podobnika, Marijo Strlič, Karla Florjančiča, Gregorja Pustovrha, Franca Jereba, Zorana Kopača, Marijana Bogataja, sodelovali

pa bodo Viktor Žakelj, Olga Fister in Alojz Gregorač. Mandatna doba je 4 leta.

— Pravilnik o osnovah in merilih za delitev sredstev za OD, skupno porabo in o prejemkih je usklajen z določili samoupravnega sporazuma o delitvi sredstev za OD usnjarsko-predelovalne industrije.

— Potrdi plan fiksnih stroškov za leto 1978.

— V zvezi s problemom kvalitete je SDS sprejel še naslednje sklepe:

— kvaliteto moramo izboljšati;

— potrebno je zagotoviti, da bodo OD delavcev odvisni tudi od kvalitete opravljenega dela;

— direktorja DO se zadalži, da na prihodnji seji poroča o izvršitvi sprejetih sklepov.

— TOZD Obutev Žiri stornira v skladu z zakonom o amortizaciji osnovnih sredstev tozov amortizacijo nad predpisano stopnjo v znesku din 2.830.866,70.

TOZD Obutev Gorenja vas stornira na isti podlagi amortizacijo nad predpisano stopnjo v znesku din 218.608,00.

TOZD Plastika Žiri prav tako stornira amortizacijo nad predpisano stopnjo v znesku din 521.205,85. DSSS stornira v skladu z istim zakonom amortizacijo nad predpisano stopnjo din 57.181,25.

— SDS odobri najetje garancije pri Jugobanki Ljubljana v znesku din 1.120.000,00 za plačilo carine. Garancijo v znesku din 100.000,00 za kritje obveznosti do carinarnice za začasno uvoženo blago.

— SDS odobri še naslednja knjiženja:

— 372.454,40 din in 96.365,80 din za izredne dohodke TOZD Obutev Žiri

— 56.531,20 din in 14.626,40 din na izredne dohodke TOZD Obutev Gorenja vas

— 36.291,60 din in 9.389,80 din na izredne dohodke TOZD Plastika Žiri

— Osnovna sredstva ostanejo 31. 12. 1977 v lasti TOZD, ki so

jim bila dodeljena z razdelitveno bilanco, ne glede na to, kje se nahajajo koncem leta.

— SDS potrdi osnove za obračun amortizacije zaradi dvoizemske uporabe strojev in opreme:

— TOZD Obutev Žiri din 19.294.220,78

— TOZD Obutev Gorenja vas din 3.385.314,19

— TOZD Plastika Žiri din 14.572.240,40

— Za leto 1977 potrdi novo delitev stroškov stroškovnega mesta 230—RCA in sicer:

— TOZD Prodaja Žiri 40 %

— TOZD Obutev Žiri 40 %

— TOZD Plastika Žiri 10 %

— TOZD Obutev G. vas 10 %

— Odobri popravek plana stroškov iz sklada skupne porabe za leto 1978 za regresirano prehrano za vse TOZD in DSSS tako, da se dosednji zneski pomnožijo z 10.

— SDS potrdi sprejem pravilnika o inovacijah.

— V javno razpravo od 17. 2. do 3. 3. 1978 se da pravilnik o obveščanju.

— SDS se strinja s podpisom samoupravnega sporazuma o financiranju razvoja komunalnih dejavnosti na območju KS Žiri.

— Potrdi se pristop k Samoupravnemu sporazumu o združevanju sredstev za realizacijo srednjeročnega plana razvoja PTT dejavnosti na območju Gorenjske.

— Odobri plačilo dodatnih stroškov pri nabavi osebnega avtomobila.

— Sprejme spremembe Pravilnika o osnovah in merilih za delitev sredstev za osebne dohodke, skupno porabo in o prejemkih, ki zadevajo obračun dnevnice in potnih stroškov.

— Igorju Stucinu odobri 3 mesečni izredni plačani dopust v času obiskovanja političnega seminarja.

— Iz sklada skupne porabe se pihalni godbi Alpine izplača material — črno usnje za izdelavo škornjev in po računu pogostitev ob koncertu.

— Pri Ljubljanski banki, Temeljni banki Gorenjske, enota Škofja Loka se odpre devizni račun pod imenom Alpina, tovarna obutev Žiri, Stara vas 23 n. sol. o., DSSS.

Za podpisnike žiro računa so določeni: direktor mag. Martin Kopač, dipl. oec. in šef finančno računovodskega sektorja Ana Sirlić oec.

V odsotnosti pa: šef splošno-organizacijskega sektorja Viktor Zakelj, vodja TOZD Prodaja Tomaž Košir, dipl. oec. vodja finančne službe Anica Oblak.

SKLEPI 9. REDNE SEJE DS TOZD OBUTEV ŽIRI 21. 2. 1978:

— Poostri naj se kontrola in red, kar naj bo delo mojstrov in vodij oddelka. Svoje napake naj delavci popravljajo sami. Opozarja naj se sodelavce, posebno mlajše, kateri so nedisciplinirani in neresni. Sestanki po oddelkih naj bodo po posameznih izdelavah, da se vsaka skupina lahko pogovori.

— Razpiše se referendum za sprejem Pravilnika o osnovah in merilih za delitev sredstev za OD, skupno porabo in o prejemkih za dne 10. 3. 1978.

— Znesek din 775.745,00 odpiše v breme izrednih izdatkov TOZD Obutev Žiri.

— Po zapisniku št. 101 odpiše polovico zneska, to je din 13.025,75 na izredne izdatke TOZD Obutev Žiri.

SKLEPI 11. REDNE SEJE DS TOZD OBUTEV GORENJA VAS 21. 2. 1978:

— Referendum za sprejem Pravilnika o osnovah in merilih za delitev sredstev za OD, skupno porabo in o prejemkih naj bo 10. 3. 1978.

— Za TOZD Obutev Gorenja vas se kupi nov pralni stroj.

SKLEPI 12. REDNE SEJE DS TOZD PLASTIKA ŽIRI 22. 2. 1978:

— Razpiše referendum za sprejem Pravilnika o osnovah in merilih za delitev sredstev za

OD, skupno porabo in o prejemkih za dne 10. 3. 1978.

— Popravi se sklep 10. redne seje DS TOZD Plastika, ki ni popolnoma jasen in naj se glasi:

»Delovno opravilo 7231 barvanje PU izdelkov se vpiše v 6. skupno zahtevnosti delovnih opravil, s tem, da se spremeni sistemizacija, dočim se dodatnih 5 % na pogoje okolja ne upošteva več. Ta sklep velja od 1. 1. 1978 dalje.

— Na zboru delavcev se imenuje komisija, ki naj ugotovi stanje v garderobnih prostorih, omeni narejeno škodo in potem morajo škodo povrniti vsi uporabniki moških garderobnih prostorov.

— Tov. Bogataj Janku se omogoči obiskovanje pevskih vaj, s tem, da mora za navedeni čas

sam ali izmenovodja poiskati zameno. Glede plačanega izrednega dopusta pa odloča Odbor za medsebojna razmerja.

SKLEPI 5. REDNE SEJE DS OSSS 22. 2. 1978:

— Potrdi zapisnik komisije za izdelavo analitične ocene, s tem, da sprejme tudi naslednjo spremembo:

5000 Vodenje tehnične sektorja:

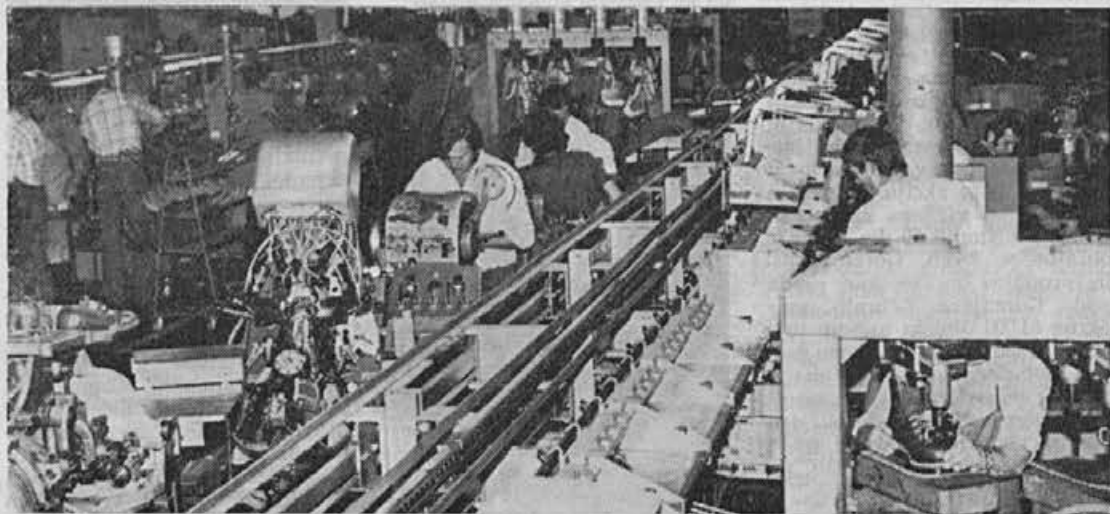
— nevarnost nesreč: poveča na 15 točk

— Razpiše referendum za sprejem pravilnika o osnovah in merilih za delitev sredstev za OD, skupno porabo in o prejemkih za dne 10. 3. 1978.

— Potrdi izplačila po pogodbah o delu CPR za leto 1977.

SKLEPI 31. REDNE SEJE ODBORA ZA MEDSEBOJNA RAZMERJA DELAVCEV V ZDRUŽENEM DELU 24. 2. 1978:

Na objavljene proste delovne naloge urejevanje in pošiljanje zabojev po traku se razporedi Cecilija Bohinc. Odbor je obravnaval prošnje za sprejem v delovno razmerje in jih rešil v skladu s prostimi delovnimi nalogami. Izjave za prenehanje delovnega razmerja so bile rešene pozitivno. Nekaterim delavcem je odbor odobril izredni dopust. Sprejel je sklep, da se objavijo kot proste delovne naloge knjigovodja osnovnih sredstev in skladov ter organizacija groistične prodaje.

Pogled na del naše proizvodnje obutev

Študentje se vključujejo v delo

Žirovski študentje in študentje Poljanske doline, organizirani v svojem klubu, so v zadnjem času precej razširili svojo dejavnost.

Pred časom so se več ali manj zbirali na sestankih, ki so imeli bolj družabni značaj.

Videti pa je, da se študentje hočejo čimbolj vključiti v družbeno dogajanje v domačem kraju; zlasti na kulturnem področju so se rezultati že pokazali.

Menimo, da bi študentje zlasti v okviru ZSMS lahko precej prispevali k dogajanju v domačem kraju.

NEKAJ O DELU KLUBA ŠTUDENTOV

Klub študentov je oblika organiziranosti in aktivnosti študentov v ZSMS. Na našem področju deluje klub študentov občine Škofja Loka — sekcija Poljanska dolina.

Delo kluba je organizirano preko komisij. Komisija za idejno-politično delo deluje predvsem preko članov ZK in aktiva. Sportna komisija skrbi za rekreacijo in dviga športnega duha članov. Tu naj omenim nekaj pomembnejših akcij kot so plavanje v bazenu v Tivoliju, klubsko smučarsko tekmovanje na Goropekah, vsakoletni šahovski brzoturnir mladih v občini, kegljanje itd. V okviru komisije za SLO in družbeno samozaščito sodelujejo na raznih pohodih (na Učko, Stol, Blegoš), sami pa organizirajo tradicionalni pohod Ljubljana — Žiri. Komisija za informiranje skrbi, da

so vsi člani čimbolje obveščeni. Ob tem velja omeniti izdajanje glasila KORENINE, katerega prva številka je izšla koncem preteklega leta. In naposled deluje tudi komisija za kulturo.

ŠTUDENTJE SKRBIJO TUDI ZA BODOČE BRUCE

9. marca je bil na Ljubljanski univerzi informativni dan za dijakke srednjih šol. Takrat so bodoči bruci lahko zvedeli vse o študiju na visokošolskem zavodu, na katerega bi se radi vpisali.

Študentje so se dogovorili, da pomagajo bodočim kolegom pri njihovih odločitvah, zato so pri-

pravili razgorove z bodočimi bruci. Vabili so tudi predstavnike delovnih organizacij, žal razen predstavnika Rudnika urana, ni bilo nikogar.

Uredništvo

kadrovske novice

V zadnjem mesecu je sklenilo delovno razmerje 7 delavcev, z delom pa so prenehali 3 delavci.

V TOZD Plastika Žiri sta nastopila delo Ciril Erzenožnik in Jožica Šubic. V TOZD Prodaja so nastopili delovno razmerje Bernard Likozar, v prodajalni Kranj, Niška Petrovič v prodajalni Zagreb III, Nada Skrobar v prodajalni Slavonski Brod I, Marija Kalc v prodajalni Ajdovščina.

Z delovnim razmerjem pa so prenehali Vida Pagon iz delovne skupnosti skupnih služb, Mafalda Sušić iz TOZD Prodaja Žiri in Danica Mikuš iz obrata Col — TOZD Obutev Žiri.

Irma FRELJH

Našima sodelavkama Vidi Pagon in Mafaldi Sušić želimo ob odhodu v pokoj mnogo zdravja, čimboljšega počutja in zadovoljstva!

razgovor za urednikovo mizo — razgovor

V razgovoru za urednikovo mizo na temo **KAKO BOMO KORISTILI APARAT ZA ZGODNJE ODKRIVANJE RAKA** so sodelovali:

Vinko KOPAC, predsednik konference OO sindikata Alpine, Mirjam JAN-BLAŽIC — LTH Škofja Loka, Marija KASTELIC — referent za varstvo pri delu, dr. Tone KOŠIR, predstavnik Zdravstvenega doma Škofja Loka.

Razgovor sta vodila Vladimir PIVK in Nejko PODOBNIK, zapiske je pripravila Silva PIŠEK.

Organizator akcije za nabavo aparata za zgodnje odkrivanje raka je bila sindikalna organizacija. Sedaj nas ženske na vsakem koraku sprašujejo, kdaj bodo deležne preventivnega zdravstvenega varstva s pomočjo tega aparata? Kaj menite?

Vinko KOPAC:

Ko smo začeli z akcijo, sem bil član izvršnega odbora sindikalne organizacije. Dosti nisem seznanjen s tem. Vem pa, da smo na pobudo občinskega sindikalnega sveta v naši delovni organizaciji to akcijo podprli in speljali. Na vsakega zaposlenega smo odstopili 50 din in to iz obratov v Zireh, Gorenji vasi in prodajne mreže, kar spada pod Gorenjsko. Zbrali smo okrog 63.000 din; in to smo tudi odvedli. Od takrat pa nismo prejeli nobenega obvestila ali je aparat nabavljen. Pred meseci pa smo zvedeli, da so kupili dva aparata: na Jesenicah in pa v Kranju. Pozneje smo slišali, da

Gorenjskem saj sem upala, da bo z nakupom tega aparata tovrsten zdravstveni pregled dostopnejši. Ko je akcija stekla, je bilo namreč tolmačeno, da bo aparat prenosen. Priznam pa, da si nisem predstavljala, kako bi

bilo to izvedljivo, saj kolikor mi je poznano, so ti pregledi strokovno zelo zahtevni in terjajo teamsko delo več zdravstvenih delavcev.

Kasneje, ko so se odločili za nakup dveh aparatov, sem dvomila v upravičenost nabave dveh aparatov. Za Gorenjsko regijo bi glede na število žena popolnoma zadostoval en tak aparat, če bi bil ta dobro izkoriščen. Mislim, da bi odločitve o nakupih tako dragih aparatov morale biti bolj pretehtane po stroškovni in ekonomski strani, kot pa so bile to pot.

Resnica je, da aparat na Jesenicah že dela. Vendar pa se s tem tovrstne zdravniške storitve niso približale kot smo to pričakovali. Še vedno je potrebno pri svojem zdravniku dobiti napotnico, le da ni več čakalne dobe.

Mislim, da bi bilo bolj smotno del preostalih sredstev porabiti za zdravstveno vzgojo, to je kako lahko same uspešno sodelujemo pri odkrivanju te zahrbitve bolezni, kot pa iti v nakup dveh aparatov, saj je znano, da je nemalo krat že prepoznano, ko s pomočjo takega aparata odkrijemo bolezen.

Naj povem še to, da mi niso všeč nabiralne akcije, katerih namen se kasneje izmaliči. Ljudje izgubimo zaupanje in drugič ne prisluhnemo več.

Prosimo, da navedete nekaj podatkov, kakšne so potrebe po pregledih te vrste, ali je obolenost v porastu ali v padanju in kakšno je vaše mnenje v zvezi z delovanjem aparature montirane na avtobusu, kot je bilo prvotno predlagano?

dr. Tone KOŠIR:

Število obolelih za rakom počasi narašča. Tisto, kar je zaskrbljujoče je to, da obolevajo vedno mlajše ženske. Če so pred petnajstimi leti obolevale ženske, ki so bile stare 35 let, sedaj že po dvajsetem letu. Vemo, da je nekaj zakonitosti, o izjemah pa pravzaprav ne moremo govoriti. Zato se da marsikaj narediti s preventivnimi akcijami, preden bolezen izbruhne. Oceno, kako je s to boleznijo v Škofji Loki je težko dati, ker je področje premajhno. Pomembno je, da se zavemo, kako odločilno je, da bolezen odkrijemo dovolj zgodaj. Vedeti je treba, da zdravstvena služba ne odkriva raka, odkriva ga najlažje ženska sama. Ženske naj se same pregledujejo. V tem je tisto, kar moramo vsi skupaj pospešiti. Z aparatom, o katerem govorimo, pa uvažamo pomožen diagnostični postopek, ki je vključen v vse druge postopke. Pomožni postopek ima zelo omejene možnosti; vezan je na to, da gre ženska na klinični pregled, šele potem gre na aparat, če je potrebno. Sledi pregled koščka tkiva pod mikroskopom. Tedaj šele lahko nekaj trdimo.

Sedaj pa o aparatu in o vsem, kar to spremlja.

Sem član zdravstvenega sveta Gorenjske. Zadevo smo pretehtali in odsvetovali. Izgledalo je tako, kot da smo naperjeni proti akciji. Toda vedeti je treba, da je delo s tem aparatom z vsemi stroški dražje kot nabava aparata. Potrebna bi bila višja medicinska sestra, zdravnik, posebej specializiran rentgenolog, citolog, administratorica. Če bi bila naprava na avtomobilu? Nemogoče je tak pomožni diagnostični postopek efektivno usmeriti v korist žensk. Strokovno je to nemogoče oziroma brez smisla. Zbrali smo torej sredstva. In ker je bilo sredstev več, je nekdo menil, da bi kupili 2 aparata. Vendar nihče ni pomislil, kakšni so stroški poslovanja. Zdravstveni delavci smo začeli računati ceno takega načina dela in predlagali, da naj bi aparat na Jesenicah posloval dvakrat tedensko, za to pa poiskati še ustrezne strokovnjake. Vse ženske, ki jih je treba pregledati, bi se tako lahko zvrstile. Naj pa še enkrat poudarim; to je pomožni postopek. Še vedno pa ni nihče poskušal to razumeti. Res je tudi, da je bila napaka, da so strokovnjaki na akcijo ves čas gledali od daleč. Ko sta bila aparata nabavljena, je zdravstveni dom dobil nalogo, da aktivira aparata. Aparat na Jesenicah je začel delati, dobili

so prostor in majo kadre. Obe aparaturi sta zmožni delati šestkrat tedensko. Za Ziri, Gorenjo vas in Škofjo Loko je Ljubljana bolj pripravna. Če je aparat na Jesenicah, je to tako, kot če bi prestavili ljubljanskega v Maribor. Pametno bi bilo, da bi poskušali v Ljubljani na Onkološkem inštitutu zagotoviti urnik za paciente z različnih področij, na primer iz Škofje Loke. Bilo je veliko mlačnosti ali pa bojzani, da bodo ženske smatrale, da jim moški nočejo pomagati.

Tudi v Zireh je potrebno začeti s prepričevanjem in seznanjanjem, da se bo znala vsaka ženska sama pregledati. Da bo šla k zdravniku takrat, ko bo morala kaj občutiti. To je edini način, da ženske ne bi prihajale k zdravniku po enem letu, ko je že vse izgubljeno. Poznam celo vrsto izobraženek, ki so razgledane in poznajo svoje telo in jih ni sram, take tudi živijo. Kmetice in delavke pa se kasneje odločijo za pregled. Pa še nekaj ugotavljajo strokovnjaki; pogosti pregledi s tem aparatom lahko škodujejo.

Vladimir PIVK:

Kaj bo sedaj storila zdravstvena skupnost s tem bremenom, ali je odločitev že padla?

dr. Tone KOŠIR:

Pri raku na maternici je ravno obratno. Tam ne odkriva raka žena, ampak zdravnik. Najbolje bi bilo, da bi en aparat prodali in nabavili dodatno diagnostično aparaturu — glavno aparaturu za odkrivanje raka na maternici. Vse sile moramo usmeriti v zdravstveno vzgojo žena in mož. Če bi od sredstev, ki bi bila namenjena za vzgojo, ostala sredstva, bi jih porabili za nabavo aparata za odkrivanje raka na maternici. Seveda pa je pomembno, da bi šli v svobodno menjavo dela z Onkološkim inštitutom in določili določene dneve za škofjeloško občino.

Nejko PODOBNIK:

Akcija, o kateri govorimo, je bila tokrat na hitro izpeljana. Šli smo se aktiviste na način, ki si ga ne moremo zamisliti. V tistem trenutku je bila škoda, da zdravstvo ni posredovalo s svojimi mnenji. Mislim, da je današnji razgovor usmerjen v to, da bi ljudje razumeli, da na tak način akcije ni mogoče izpeljati, na drugi strani pa, da ne onemogočimo podobnih akcij tudi v bodoče.

dr. Tone KOŠIR:

Še nekaj v zvezi z napotnicami. Zdravniku je potrebno zaupati. Tiste, ki ne želijo na pregled k moškemu zdravniku, lahko gredo na pregled k dr. Poljančevi v Škofjo Loko.

bodo en aparat prodali. Kaj več ne vem. Najprej smo mislili, da bo aparat montiran na avtomobilu, vendar ne vem iz kakšnih vzrokov to ni bilo mogoče. Danes vidimo, da iz tega ni nič. Ljudje so ogorčeni. Verjetno se takih akcij ne bomo več lotili.

Kako ste vi kot ženska sprejeli to akcijo, zlasti pa še, ker je vaše delo tesno vezano na zdravstveno varstvo delavcev v Alpini, ki zaposluje preko tisoč žensk?

Marija KASTELEC:

Akcijo sindikata sem sprejela tako kot vsi ostali zaposleni na

razgovor za urednikovo mizo — razgovor

Ste članica komisije iz naše občine. Kako ste si vi oziroma komisija predstavljali celotno akcijo in koriščenje aparata v okviru regije in med posameznimi občinami?

Mirjam JAN-BLAŽIČ:

Prvotno je bilo mišljeno, da bi bil aparat na avtobusu in bi šli z avtobusom po vsej Gorenjski. Moje mnenje je, da je bilo v komisiji dosti zdravnikov, malo pa ostalih pobudnikov te akcije. Bili so prisotni določeni interesi. Že v samem začetku se je videlo, da ne vemo, kaj hoče-

Naknadno smo prejeli še tale sestavek v okviru razgovora

Rak na dojki in mamografija

Zgodnje odkrivanje in ugotavljanje raka na dojki je pomembno zaradi tega, da se čim bolj skrajša obdobje (čas) med prvimi znaki te bolezni in začetkom zdravljenja. Le-to je namreč uspešnejše v začetnem razvoju bolezni, medtem ko je v kasnejših stadijih (razvojnih obdobjih) manj uspešno.

Odkrivanje znakov bolezni je prvenstveno naloga vsake ženske, ki s samopregledovanjem dojke lahko ugotovi zatrdilo, izcedek iz bradavice ali bolečino. Če najde tako spremembo, se zglozi (javi) pri zdravniku, ki opravi klinični pregled in odloči ali je potrebna napotitev v Mikrocenter za bolezni dojke v Splošni bolnici Jesenice.

Poleg teh žena, ki so se same javile zdravniku zaradi sprememb opaženih pri samopregledovanju, so tudi vsi zdravniki, tako splošne medicine kot ginekologi, dolžni opraviti klinični pregled dojke tudi pri ženskah, ki prihajajo po zdravniško pomoč zaradi kakih drugih težav oz. bolezni.

Ženske prihajajo torej v Mikrocenter za bolezni dojke napotene od izbranih zdravnikov (splošne medicine) ali ginekologov. V Mikrocentru je žena ponovno klinično pregledana in če je potrebno tudi rentgensko slikana (mamografirana). Na osnovi slike — mamograma in kliničnega pregleda se ugotovi tudi eventualna potreba po pregledu tkiva dojke ali takojšnji celotni mamografiji.

Mamografija je potemtakem le del celotne preiskave, ki pripomore skupno s kliničnim pregledom in še eventualno citološko preiskavo do ugotovitve raka na dojki. Če taka celotna preiskava zanesljivo opredeli oz. potrdi, da so bolezenski znaki rak, potem se žensko napoti na zdravljenje na Onkološki inštitut v Ljubljani.

V nekaterih primerih, ko je rezultat pregleda dvomljiv in so

potrebne za dokončno potrditev še druge dodatne preiskave, kot tudi možnost takojšnje operacije, napoti Mikrocenter žensko prav tako na Onkološki inštitut.

Odkrivanje in ugotavljanje raka na dojki gre torej od izbranih zdravnikov in ginekologov, ki odbirajo žene za pregled v Mikrocentru — do tega centra — ki nato pošilja žene na Onkološki inštitut ali zaradi zdravljenja ali pa na dodatne preiskave.

Akcija zbiranja sredstev za nabavo rentgenskega aparata za odkrivanje raka na dojki (mamomata) je presežila pričakovanja, saj je bilo zbranih več sredstev, kot je bilo predvideno. Nabavljena sta bila dva aparata, ker je to po prvotnih predvidevanjih izgledalo utemeljeno. Kasnejše ugotavljanje potreb in porabe pa je pokazalo, da zadostuje za populacijo Gorenjske en sam mamomat oz. en center za bolezni dojke. Tako deluje že od 8. julija 1977 v sestavi Splošne bolnice Jesenice Mikrocenter za bolezni dojke, ki je strokovno in organizacijsko zadolžen za kvalificirano detekcijo (odkrivanje) in zgodnjo diagnostiko raka na dojki.

Za uspešno uresničitev tega programa pa je potrebno zagotoviti nekatere ukrepe in izpolniti predstojajoče naloge.

Na prvem mestu je gotovo vzgojno-prosvetno delo med ženskami, ki jim je potrebno ob vsaki priliki in kontinuirano pojasnjevati nujnost in koristnost samopregledovanja dojke. To pa naj bi ne bila zgolj strokovna akcija zdravstvene službe, temveč širša družbena akcija odgovornih organov. Za doseg tega cilja bi bilo zelo priporočljivo izdelati propagandni material v zvezi s samopregledovanjem dojke, s katerim bi se lahko resnično vnesel med ženske pravičen odnos do samopregledovanja.

Z doktrinarno vzgojo vseh zdravstvenih kadrov (delavcev)

in vključitvijo zdravnikov v ambulantah splošne medicine, dispanzerijah za žene in ginekoloških specialističnih ordinacijah v rutinsko klinično pregledovanje dojke, bo zagotovljeno pošiljanje odbranih primerov v Mikrocenter za bolezni dojke.

Kompleksni pregled v Mikrocentru, ki obsega poleg kliničnega in rentgenskega pregleda tudi citološko preiskavo, naj bi zagotovil odkrivanje bolezni, ko je le-ta še omejena na dojko in so sodobni načini zdravljenja takih bolnic zadovoljivi. V sodelovanju z Onkološkim inštitutom v Ljubljani pa je obravnavanje bolnic zaokroženo v celoto, s čemer so zagotovljene vse eventualne potrebne preiskave, kot tudi odgovarjajoče zdravljenje.

Posebej moramo poudariti, da tudi po takšnem kompletnem pregledu, ki pokaže, da ženska nima raka na dojki, lahko že v naslednjih dneh prične razvoj ki jih pa pravočasno odkrije bolezen in bolezenskih znakov, lahko predvsem ženska sama, v kolikor ima pravičen odnos do samopregledovanja dojke.

Boj proti raku dojke bo uspešen le kot trajno prepletanje samopregledovanja in zdravniških pregledov.

Na koncu povejmo še to, da bodo presežna sredstva, tako tista dobljena iz prodaje drugega aparata, kot tudi tista iz več zbrane vsote, uporabljena zgolj in samo za obnovitev in dopolnitev aparatov in instrumentov, ki služijo zdravstvenemu varstvu žena.

Predlog za najracionalnejšo porabo in porazdelitev teh sredstev, ki ga bo pripravil zdravstveni svet, bo dan v obravnavo vsem občinskim zdravstvenim skupnostim, v okviru katerih bodo lahko delegatke, kot zastopnice vseh gorenjskih žena, zagotovile pravilno porabo presežnih finančnih sredstev.

dr. Tomaž AHLIN

mo, kako bo to teklo, kako bo ženska prišla na pregled. Razmišljam pa tudi v drugi smeri; ali smo bistvo Dneva žena sploh pravilno doumeli. Treba bo ugotoviti, ali smo dosledni in če smo dosledno speljali to akcijo. Sredstva smo odvajali, prav tako pa tudi kupili darila. Politična akcija v zvezi s prazniki je začeta. Potrebno se je bolj dogovarjati znotraj občine. V bodoče bo potrebno take akcije voditi bolj usklajeno.

dr. Tone KOŠIR:

S tako akcijo, kot je bila ta, o kateri govorimo, je treba začeti pri smislu. Cilj mora biti določen. Zdravstveni delavci bi morali že v začetku nastopiti dovolj odločno.

Na razgovor so bili vabljeni tudi predstavniki regijske zdravstvene skupnosti Kranj, predstavniki občinskega sindikalnega sveta Škofja Loka in Kranj in Alfonz Zajec — Alpina.

Uredništvo

— ODMEVI — ODMEVI — ODMEVI — ODMEVI — ODMEVI —

V zvezi s člankom o zobozdravstvenem varstvu v zadnji številki sporočamo naslednje:

Edina možna rešitev za skrajšanje čakalne dobe je v dodatnem odkupu zobozdravstvenih uslug za delovne organizacije.

Po razgovoru z našim višjim dentistom Jerebom bi bila njegova ekipa takoj pripravljena pričeti z delom v podaljšanem delu enkrat tedensko za delavce Alpine. V tem obdobju bi drugi pacienti uslug v zobni ambulanti ne mogli koristiti.

Cena materialnih stroškov in režije in OD za celo ekipo z zobotehnikom vred, znaša za 1 dan približno 2200.— dinarjev, na leto torej okrog 110.000 dinarjev.

Zdravstveni dom in Alpina bi lahko podpisala ustrezen sporazum. Zobozdravniška ekipa pa bi z delom za vas takoj pričela.

dr. Tone KOŠIR

Iz naših prodajalnih

BANJA LUKA II.

Posle katastrofalnog zemljotresa koji je zadesio Banja Luku, naša prodavnica Banja Luka I je bila u teškom stanju. Tako se ukazala potreba za proširenje skladišnog prostora. Baš u to vrijeme »Šik« industrija trikotaže Sarajevo, imala je slobodan lokal. Poslovodja Ratko Bojić odmah je stupio u kontakt sa odgovornim drugovima iz »Šik« Sarajevo i sa rukovodstvom mreže te sklopio ugovor o korištenju ovog lokala. Kao naknadu za ustupinu lokala dužni smo plaćati 2.500 dinara mjesečno. »Naša prodavnica bila je tako otvorena septembra 1973. godine, a do 31. 12. 1973. godine je radila u sastavu prodavnice broj 1, koju je vodio poslovodja Bojić«, kaže poslovodja. Kako je u to vrijeme sa odluzenja vojnog roka došao Momir

posljednja u tom nizu. Ovakva lokacija nije pristupačna svim potrošačima pa je i to jedna otežavajuća okolnost. »Najveći problem našeg poslovanja« kažu u prodavnici, »je suviše mali prodajni, kao i skladišni prostor. Veličina prodavnice je oko 50 kvadratnih metara, koja ima otvoreni izlog i nije namenjen za izlaganje obuće, pa nam otežava aranžiranje, tj. izlaganje obuće. Kako je prodavnica montažnog oblika gradnje, a uz to imamo samo jednu plinsku peć, ne bi se mogli pohvaliti dobrim uslovima za rad, pogotovo kada se živa spusti i do 25 stepeni ispod nule.

Poznavajući stanje u prodavnici broj 1. da u skoro vrijeme trebaju seliti u privremni smještaj, dok traje izgradnja novog lokala, u dogovoru sa poslovodjem Ratkom Bojićem i drugom Capudrom u junu 1977. godine

Iz prodajalnice u Banja Luki

Novković, a prije odlaska u JNA bio je već zamjenik poslovodje, rukovodstvo je odlučilo da se Novković imenuje za poslovodju ove prodavnice. Kao mlad poslovodja Novković se suočavao sa mnogim problemima, ali su svi uspješno prebrođeni. Sve do avgusta 1974. godine kada je primljena drugarica Brankica Stanić (na određeno vrijeme), poslovodja je sve poslove obavljao sam. Za navedenu godinu kolekcija nije bila poručena, već su izvjesnu količinu dobijali iz prodavnice broj 1, što nije bilo dovoljno za neke dobre rezultate. Pa i pored otežavajućih okolnosti prodavnica je ostvarila za 1974. godinu 130 miliona.

Prodavnica nije u centru, već u jednoj sporednoj ulici, gdje su locirane sve privremeno smještene prodavnice, a naša je

došla je iz prodavnice Gospa Radujković.

Poslovnu 1976. godinu prodavnica je završila na 53. mjestu od 59 naših prodavnica, što je za ovako malu prodavnicu veliki uspjeh. Već 1977. godine prodali su 7334 pari i ostvarili oko 240 miliona din. Za 1978. godinu planirano je 239 miliona, ali poslovodja predviđa 300 miliona prometa. Personal naše prodavnice je veoma mlad, tako da prosjek iznosi 23 godine, a poslovodja je jedan od najmlađih poslovodja u mreži.

Sada u prodavnici rade: poslovodja Momir Novković, pomoćnik Brankica Stanić, pomoćnik Gospa Radujković.

Ambicije su velike, te žele napredovati i postizati što bolje rezultate.

Mozaik v modrem

Sveže pokrite mize čekaju goste. Razbohoteni fikus i aralije tišću k oknom. Sonce se kopa v modrini osamljenega morja. Drobna jadrnica se želi zarezati v oranžnorođe gmo, ki se bo vsak čas utopila. Je dolgočasno hotelsko popoldne.

»Još uvijek mi zvonu u ušima ono: artikal... gumeni džon... koliko si poručio... pazi da zapišeš u pravu kolonu...« reče Jovo.

Nihče mu ne odgovori. Ljudje sedijo, se gledajo, v mislih pa so kdo ve kje. Nekateri se že okrogel mesec potikajo po sejmiščih. Siti so vsega.

»Da vam kažem,« se obrne proti meni Pero, »mene ni malo ne interese kakve sve probleme ima proizvodnja. Potrošač traži samu mekanu i jeftinu cipelo.«

»Svake godine ista priča. A kvalitetne robe koju bi tržišče absorbiralo nema i nema,« se jezi Zlata.

»Fali nam muška kolekcija,« poprime Dragan, »a ovi naši kooperanti, džao ih odneo.«

»Črnogledi ste, črnogledi. Leto za letom prodaste več, pa tudi zaslužite dobro,« se postavim v bran.

»No, kolikšno pa je naše letošnje poprečje,« ne more skriti svoje ženskosti Anica.

»V mreži ste lansko leto zaslužili v poprečju 5.256,15 din, to je za nekaj tisočakov več kot pri Peku in Planiki. Zanimivo pa je, da je tudi poprečje delovne organizacije iznad republiškega poprečja.«

Obmolknem. Iz obrazov se jim bere, da mi vsaj za Peko in Planiko povsem ne verjamejo.

»Cujte, pa stvarno nam je dobro. Ali ipak, ljudi smo. Treba je uvijek tražiti maksimum, da bar minimum dobiš,« hoče biti nekdo samokritičen.

V jedilnico pride večja skupina razigranih ljudi. Njih smeh odganja monotonijo prihajajočega večera. V roke vzamem Bilten številka dva. Podčrtam naslednje podatke.

Poprečni neto izplačani OD v letu 1977 so:
Kladivar 4.621 din
LTH 4.626 din
Etiketa 5.113 din
Ratitovec 3.903 din
Poliks 3.896 din

Opazim, da nekateri podatki niso točni. Prodaji so odmerili več, delovni organizaciji premalo. Verjetno so tudi drugi podatki pomanjkljivi.

»Smem pogledati,« reče, ko se presede na stol poleg mene.

»Izvolite.«

Neznanec, ki je doslej molčal, z zanimanjem lista po Biltemu. Kaže, da ga podatki zanimajo.

»Zanimive številke.«

»Meni so predvsem v tolažbo,« odvrnem.

»Zakaj?«

»Zato, ker vidim, da se tudi drugeje zajedajo.«

»Je že tako: plače rastejo, produktivnost nekje celo pada. Zunanjetrgovinska bilanca je zaskrblijujoča, akumulacija kopni,« je kratek.

»Pa sad i ovaj problem vraćanja naših radnika iz inostranstva. Vi Slovenci toga ni ne osečate, jer skoro nemate nezaposlenih. Kod nas postaja to politički problem.«

Ive navaja podatke. Številke bešijo mimo nas. Kdo bi si jih zapomnil?

»Vsi želimo vse: vse imeti, vse vidite, o vsem odločati,« reče neznanec.

»Skrbi me predvsem to,« rečem, »da se ravnamo po tistem načelu, da je za vsako slabo oceno kriva učiteljica.«

»Vsak brani svoj fevd,« reče Tine.

»In kaj je potem skupni imenovalec; brez njega ni sporazumevanja,« vpraša Ana.

»Stiska,« rečem. »Izobilje hrane individualizem. Tudi naša najnovija zgodovina to potrjuje.«

»Potem sodite, da je sporazumevanje v teh pogojih obsojeno na propad?«

»Če bi trdil to, bi zanikal dialektiko. Končno pa nas splošna grožnja atomske smrti sili k dialogu,« odvrnem. »Kaj pa v našem konkretnem primeru,« sili Ana. »Verjetno brez pretresov ne bo šlo. Teško se je sprijazniti, da nam šele uspešno opravljene dolžnosti dajejo tudi pravice. Neka oblika podrejenosti je verjetno objektivna nužnost.

In še sem izražal svoje dvome kazal na možne rešitve, objokoval razvrednotenja, ki smo jim vsak dan priča. Drugi so mi potrjevali in nasprotovali. Tako kot je navada ob taki priliki. Sonce je že zdavnaj utonilo. Morje je bilo še bolj samo, le mi smo postajali z vsako minuto bolj družabni. Tam v kotu se je oglašil orkester. Možata blondinka je zapela tisto: Kud plove ovaj brod...

Viktor ŽAKELJ

Dobra knjiga pri Prešernovi družbi

Kakor veste, poteka letos obsežna akcija za popularizaciju dobrih knjig. O tem je 19. novembra v posebni prilogi poročalo tudi »DELO«. Kot pobudnik, usmerjevalec in pokrovitelj te akcije je SZDL še zlasti poudarila pomen Prešernove družbe, ki naj bi skrbela za to, da dobijo naši ljudje v roke umetniško kar najbolj dognana dela, vsebinsko bogate in slogovno izbrušene romane in povesti, pa tudi zanimivo in poljudno pisane knjige z različnih područij znanja. Takšno književno bero naj bi Prešernova družba objavljala v svojih knjižnih zbirkah, v reviji »Obzornik« in v posameznih, zunaj zbirke izdanih delih.

Ostri vonj po znoju je plnil v nosnice, ko sva vstopila v preddverje telovadnice v študentskem naselju.

Profesor Peter Subić naju je sprejel športno naglo, pre-znojen in v trenerki.

Na pragu vojne, 3. avgusta 1938 je prijel na svet v začetku šibak otrok. Doraščal je v Ljubljani. Se vedno je bil slaboten mladenič, tako da je nekaj časa po vojni spet živel v Zürichu, da je bil lahko veliko v naravi. Tedaj se je postopal po žirovskem vrhu in to je pomagalo, da se je okreplil. Tudi vsake počitnice je ostal otrok narave, saj se je vedno znova vračal v Žiri.

»Kako to, da ste se lotili športa in juda še posebno?« poprašam radovedno krepkega moža, ki je ohranil vso vitalnost iz časov tekmovalne kariere.

»Iz samega pozitivnega odnosa do narave. Poleg tega sva z bratom našla očetova skripta o jiu-jitsu (dživdžicu) in sva vadila kot »samouka«. Navduševal me je tudi boks, pa smučanje...«

S petnajstimi leti je odšel v kovinarsko šolo v Litostroj. Začel pa je tudi trenirati judo pri Olimpiji, sedaj Naga-oki. Iz tistih časov mu je najbolj ostal v spominu ing. Ivo Reya, ki sodi med pionirje judo športa na Slovenskem.

Po končani kovinarski šoli se je vpisal na Tehniško srednjo šolo strojne stroke, kasneje pa je opravil sprejemne izpite in se vpisal na Visoko šolo za telesno kulturo, kjer je diplomiral 1964.

»Na šoli sem usmerjal alpsko smučanje, ker juda tedaj še ni bilo mogoče, diplomiral pa sem iz juda. Tako sem od leta 1965 predavatelj na Visoki šoli za telesno kulturo — za borilne športe.«

Med svojim šolanjem je izredno uspešno nastopal kot tekmovalci v judu. Bil je prvak Slovenije v lakhi kategoriji, za največji uspeh pa šteje mnogo nad dvakratnim šampionom Holandske Hanschem. Dosegel je drugi mojstrski pas — drugi DAN. Treniral je tudi pionirsko ekipo in njegova zasluga je, da je bila leta v Jugoslaviji več let nepremagljiva.

»Moram reči, da je bil moj vzornik Marjan Maček, žirovski rojak, ki je zmagoval bolj z znanjem in inteligenco kot z močjo.«

»In kaj delate sedaj?«

»Na univerzi je uvedena obvezna telesna vzgoja. Poučujem judo in boks. Sem poleg tega še trener juda, učitelj in trener smučanja. Delam tudi kot predsednik komisije za judo.«

Za hobi pa se ukvarjam še z nogometom, košarko in tudi smučam.«

Premostila sva deset, dvajset let nazaj. Dobro se spominja žirovskih fantov — judoistov: »Bili so res izredni material«, le bolj načrtno bi morali delati.«

Tako naš rojak. Kako mi vsi, z našo tradicijo »s perfektnim materialom«, z našimi ambicijami?

Velja poudariti njegove besede: »Vse se da doseči z vztrajnostjo in voljo!«

Tekst: Nejko PODOBNIK
Foto: Tomaž JUSTIN

Kakšne rezultate je dala anketa o letovanjih

Odziv na anketo je bil zelo velik, saj so ljudje vrnili in izpolnili 1103 anketne liste. To kaže, da je letovanje vprašanje, ki ga ne gre zanemarjati.

Na vprašanje, kdaj želijo letovati, se je 325 anketirancev odločilo za kolektivni dopust, 514 za čas, ki si ga izbere sami, 30 pa jih je povedalo, da nikoli ne letujejo.

Na to, kje bi najraje letovali, se je 563 članov kolektiva odločilo za letovanje na morju, 153 za planine in 88 za toplice.

Zelje o kraju letovanja pa so zelo različne.

265 anketirancev se je odločilo za letovanje na slovenski obali

222 se jih je odločilo za istrsko obalo

136 za jadranske otoke

131 za dalmatinsko obalo

85 za južni Jadran

83 za toplice

120 za izlete v planine

Na vprašanje, kje na letovanju prenočujejo, se je 181 anketirancev odločilo za hotel, 396 za počitniško hišico, 373 za prikolico in 54 za šotor.

Na vprašanje, komu prepuste organizacijo dopusta, je 586 anketiranih odgovorilo, da delovni organizaciji, 62 se poslužuje uslug turističnih agencij, 215 pa je takih, ki sami poskrbe za organizacijo dopusta.

Med predlogi za rešitev pomanjkanja ležišč se je 174 anketiranih odločilo za nakup ležišč, 333 za nakup prikolice in 295 za pogodben odkup ležišč pri turistični agenciji in obenem na regresiran oskrbn dan.

Na vprašanje, kam postaviti nove prikolice, se je velika večina odločila za morje — kar 581, za Gorenjsko jih je bilo 187, toplice pa 97.

Med predlaganimi kraji za postavitev novih prikolic izstopata le Kranjska gora in Cateške toplice z 28 glasovi, ostala letovišča je predlagalo premajhno število anketiranih, saj bi bilo nesmiselno postaviti prikolico v kraj, za katerega je samo 5 interesentov.

Pri določanju kraja za postavitev prikolice, moram skrbeti, da je zasedenost polna vsaj v

juliju in avgustu, po možnosti pa še v juniju in začetku septembra. Tako so bile lani zasedene v Banjolah hišice od 20. junija do 10. septembra.

Med pripombami glede na organizacijo letovanj v Banjolah in Umagu so bile tiste, ki se nanašajo na hrano, inventar, čiščenje hišic, ceno oskrbnega dne, na plažo, na sanitarije, delitev regresa za letovanje, ter na pomanjkanje rekreativnih prostorov, zabavo in podobno.

Skušala bom odgovoriti na nekatere.

Pripombe glede hrane so bile različne: da je hrana slabo pripravljena, da je predolgo čakanje, da je premalo kalorična, da ni pestra itd. Znano je da celotno organizacijo počitniškega doma v Umagu in poslovanje vodi Republiški sekretariat za notranje zadeve, da sam odloča o ceni oskrbnega dne in o jedilniku, ki je postavljen za desetdnevne izmene, zato se nemalo krat res zgodi, da naši letovalci, ki imajo zaradi pomanjkanja ležišč sedem dnevne izmene, jedo v enem tednu isto jed dvakrat. Glede čakanja na obroke mislim, da je to problem, ki je splošen v gostinstvu še posebno poleti. Če bi hoteli skrajšati čas, bi seveda morali zaposliti več deklet za strežbo, seveda pa bi bila cena oskrbnega dne zato višja. Po drugi strani pa je veliko tudi takih, ki so se pohvalno izrazili glede hrane.

Največ pripomb se je nanašalo na plažo in to upravičeno, da ni primerna za otroke in preveč skalnata. No, tu se verjetno kaj veliko ne da storiti. Priobalni pas je zbetoniran, pa še tega zima, neurje in visoki valovi vsako leto močno poškodujejo, tako da so potrebna stalna popravila. Tako je šlo lani okoli pet starih milijonov za ta namen.

Med pripombami je bilo 15 takih, ki se nanašajo na organizacijo plesa. Glede zabave oziroma plesov, ki jih v Umagu ni, naj povem, da so se Počitniške skupnosti večkrat pogovarjale o tem, vendar je prevladovalo mnenje večine, ki meni, da ne bi mogli zagotoviti hkrati primerne glasbe za mlajše oziroma starejšo generacijo, zato bi ostali eni ali drugi nezadovoljni, še posebno, ker bi se zaradi tega zvišala cena oskrbnega dne. Po drugi strani pa je potrebno prisluhniti tudi tistim, ki gredo v Umag zato, ker je mir in ker je naselje nekaj kilometrov oddaljeno od turističnega vrveža.

Pred leti je poskušala skupnost doseči pri občini Umag dovoljenje za ureditev prostorov za rekreacijo, vendar ni uspela.

Posamezne pritožbe so bile tudi na čistočo v hišicah, na inventar in sanitarije. Tu je težko kaj izboljšati. Ze vsa leta opažamo zelo malomaren odnos do čiščenja v hišicah in do inventarja. Naj povem, da vsako leto zmanjka po hišicah oziroma prikolikah več kot polovica kuhalnikov

(Nadaljevanje na 12. strani)

Obveščeni lahko odločajo

Obveščanje v krajevni skupnosti bo treba izboljšati, da bo učinkovito

Občani v krajevni skupnosti samoupravno odločajo o urejanju svojega življenja na osnovi demokratičnega izražanja svojih pristnih interesov in potreb. Pri tem se povezujejo z organizacijami združenega dela, samoupravnimi interesnimi skupnostmi ter drugimi organizacijami in skupnostmi v občini in zunaj nje.

Občani se v krajevni skupnosti ne združujejo zgolj po nekem čisto ozemeljskem načelu. To načelo je drugotnega pomena. Do veljave pride le ob uveljavljanju volilnih pravic delovnih ljudi in občanov. Ljudje se v krajevni skupnosti združujejo glede na **skupne potrebe in interese**.

V krajevni skupnosti delovni ljudje in občani neposredno izražajo in povezujejo svoje interese v **dveh oblikah**:

a) v obliki osebnega izjavljanja

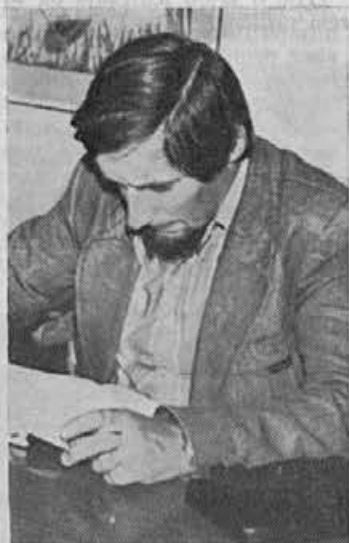
b) prek delegatov in delegacij v družbeno-političnih organizacijah in skupnostih, društvih in drugih organizacijah in skupnostih.

Najbolj pomembne so tiste oblike izražanja interesov, v katerih so delovni ljudje in občani osebno udeleženi: zbori občanov, javne razprave, referendumski in podobni, zato jih kaže tudi najbolj spodbujati. Vendar pa ljudje svojih interesov in potreb ne morejo uresničevati kot izolirani in abstraktni prebivalci določenega kraja. Uresničujejo jih lahko le v povezavi z vsemi drugimi dejavniki v skupnosti in zunaj nje.

Obveščanje mora slediti zahtevam po preoblikovanju krajevnih skupnosti na osnovi ustave iz leta 1974. Razviti kaže take komunikacijske oblike, ki bodo zadovoljevale interese in potrebe občanov v določenem kraju. Zariše celotne informacijske

dejavnosti v krajevni skupnosti naj bi bila **informativna skupina**, sestavljena iz vseh družbeno-političnih, gospodarskih in drugih dejavnikov v posamezni skupnosti.

Naloga informacijskega sistema v krajevni skupnosti je ugotoviti potrebe in interese delovnih ljudi in občanov po informacijah. Mimo teh interesov ne sme nobena organizacijska in druga rešitev. Obveščanje, kakor koli je že zasnovano, mora biti

Marjan Kočvar, član informativne skupine KS

vselej v rokah občanov samih, organiziranih v samoupravnih, delegatskih in drugih družbenih organizacijah in organizacijah.

Vse informacije naj bi zbrali v krajevni skupnosti na enem mestu. To mesto naj bi bila **informativna skupina**. Skupina naj bi vodila politiko na področju obveščanja. V tem smislu bi opravljala zlasti naslednje naloge:

a) ugotavljala potrebe po informacijah

b) pripravljala programe informativne dejavnosti

c) predlagala posamezne rešitve za izboljšanje obveščanja v krajevni skupnosti

d) sodelovala pri oblikovanju sistema obveščanja v občini

d) dajala svoja mnenja in predloge v zvezi s sodelovanjem med informativnimi in drugimi službami v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela ter krajevno skupnostjo

f) dajala pobude za izboljšanje komuniciranja med posameznimi družbeno-političnimi organizacijami, samoupravnimi in drugimi organi ter organizacijami v krajevni skupnosti.

Vendar se delovni ljudje in občani v procesih družbenega dogovarjanja in odločanja ne pojavljajo le kot posamezniki. Svoje interese in potrebe izražajo predvsem v samoupravnih telesih, delegacijah, v družbeno-političnih in drugih organizacijah ter jih prek tako organiziranih oblik delovanja tudi razrešujejo. Spričo tega kaže med **temeljne vire informacij** v krajevni skupnosti šteti: hišne svete, terenske in ulične odbore, vaške odbore, družbenopolitične organizacije, delegate in delegacije, društva, temeljne in druge organizacije združenega dela, IN-DOK center na ravni občine.

Odgovornost za pripravo in posredovanje pobud, mnenj, stališč in predlogov občanov o določenem družbenem vprašanju, morajo prevzeti naši predsedniki odborov, hišnih in drugih svetov, vodje delegacij, vodje informativnih služb in drugi delovni ljudje in občani, katerih pravica in dolžnost je, da seznanjajo samoupravno javnost z izraženimi mnenji in pripombami. Gre za oživitve informativne funkcije delegatov in drugih delovnih ljudi, ki je v samoupravnem ozi-

roma delegatskem sistemu izredno pomembna in ki jo spričo tega kaže posebej naglasiti.

Pri tem je posebnega pomena **oblikovanje informacij**. Ne bi kazalo uveljavljati nekakšen formular, v katerega naj bi omejili vso dogajanje v krajevni skupnosti, vendarle pa bi pri oblikovanju informacij kazalo upoštevati nekaj **temeljnih elementov**, brez katerih nobena informacija ne bi smela biti. Ti elementi so:

— namen neke informacije ali gradiva

— novosti, ki jih informacija prinaša v primerjavi s stanjem v preteklosti

— materialne posledice za delavce v temeljnih organizacijah in občane v krajevni skupnosti, če bi predlagano odločitev sprejeli, prav tako pa tudi posledice, če se za predlagano rešitev ne bi opredelili

— predlogi in pripombe tistih, ki so o informaciji morebiti že razpravljali

— postopek nadaljnjega razreševanja družbenega vprašanja, ki je bil v informaciji obdelan.

Vendar pa je treba zagotoviti, da bodo informacije posredovane v prvih fazah procesa odločanja. Torej takrat, ko prve pobude, stališča in predlogi za razrešitev določenega družbenega vprašanja šele nastajajo. Takrat, ko je še čas za to, da pritegnemo k razreševanju nekega vprašanja čim več delovnih ljudi in občanov.

Kanale, ki naj bi jih informativna skupina uporabljala, bi lahko razdelili na **dva dela**:

a) na sredstva obveščanja, b) na medosebno obveščanje (sestanki, zbori, konference)

Tako zasnovan sistem naj bi pripomogel k dejanski medsebojni obveščenosti za delegatsko odločanje.

Povzeto po gradivu Republiškega komiteja za družbeno planiranje in informacijski sistem

Iz sestavka Nika Lapajnet v delu

Lepotno ocenjevanje mest — pet zmagovalcev

Ziri, Muta, Nova Gorica, Krško in Ilirska Bistrica si delijo naziv najlepše urejenega kraja v naši republiki

Med šestdesetimi kraji in šolami, ki so se lani prijavili za najbolj cvetoč in najlepše urejen kraj v Sloveniji, si je po soglasni oceni Zveze hortikulturnih organizacij SRS in Turistične zveze Slovenije na tem devetem tekmovalstvu prvo mesto razdelilo med seboj pet krajev: Ziri, Muta, Nova Gorica, Krško in Ilirska Bistrica, kar nedvomno dokazuje, da je ta tradicionalna akcija zelo odmevna in koristna.

Med najprizadevnejše kraje nedvomno sodijo Ziri, kjer so lani na pobudo turističnega društva organizirali kar šest občinskih akcij, v katerih so sodelovali domala vsi občani od šolarjev do študentov in lovcev. Skupaj so opravili 1560 prosto-

voljnih delovnih ur ter na smetišče odpeljali nad 3 tisoč kilogramov raznih odpadkov.

Hkrati so v okviru tekmovalstva za najbolj cvetoč kraj prizadevni Zirovci organizirali tudi lastno tekmovalstvo v urejanju vrtov in dvorišč, pripravili več zanimivih strokovnih predavanj na temo odnos do okolja tako za šolarje kot za ostale občane. Ne nazadnje naj povemo, da so si ob tem sami uredili del krajevnih kanalizacij, vodovod in celo ceste. Edina resnejša ovira, na katero so naleteli, da bi lahko postorili še več, je bil denar. To je navkljub temu še enkrat dokaz, da je marsikaj moč narediti samo z dobro voljo in prizadevnostjo ter ne zgolj z denarjem.

Anketa o letovanjih ...

(Nadaljevanje z 11. strani)

in da polovica lani nabavljenih ležalnih stolov ni uporabnih oziroma jih precej manjka. Primo predaje pa ni možno uvesti, ker je red tak, da se ključji dajo oziroma dobijo na recepciji. Nekaj krivde je tudi na upravi doma, ker si pridržuje pravico zapolniti ležišča v naših hišicah s prehodnimi gosti. Prav ti pogosto zapuste hišico, ne da bi jo očistili, pa tudi odeje, kuhalniki in blazine »izginejo« z njimi.

Veliko pripomb je bilo na dodelitev regresa za letni dopust, da so premajhni in da ni pravilna delitev. Zato naj citiram določilo Sindikalne liste, ki pravi, »da je regres namenjen za nadomestilo dela stroškov letovanja predvsem tistim delavcem, ki si sami brez solidarnostno združenih sredstev ne morejo kriti teh

stroškov, pa tudi za skupna vlaganja v počitniške zmogljivosti«. Višina regresa se sme gibati od 30—45 % povprečnega osebnega dohodka na zaposlenega v SR Sloveniji. Merila in delitev regresa pa so določena s stališči sindikata, ki upoštevajo dohodek na družinskega člana, samohranilke, težje delovne razmere, delo na zdravju škodljivih delovnih mestih in zdravstveno stanje delavca. Sindikalna lista prepoveduje dodeljevanje regresa vsem zaposlenim v enakem znesku, kot je bilo to pred leti.

Naj zaključim, da smo si ljudje s svojimi potrebami in željami zelo različni in da vsi ne moremo biti z vsem zadovoljni, zato se je potrebno prilagajati večini, ki pa je še vedno z Umagom zadovoljna.

Marilja KASTELEC

MORA

Vetrovi so se spoprijemali in sodra je bila po prosojnih žaluzijah. Včasih se je tudi zablistalo in grom, ki je sledil je naznanjal prihajajočo pomlad. Prezgoda odgnana zima ne pristaja na reelekcijo.

Ležim. Zaspanost drami sanje.
»Verjetno tudi Zevsovi sodržavlani urejajo dohodkovne odnose. Morda celo volijo svoje delegate?«

Domislja me zadovolji. Zagoneten smeh se mi prikrade na ustnice: »Pa res, kako domiselni so bili ti Grki; prav po delegatsko so imeli sestavljen nebeški parlament.«

Slika izpred dvajsetih let. Debela knjiga polna antične zgodovine: zgodbe, pol mit pol resnica, nikoli razumljen Homer, kvadratura kroga, del in celota, Maraton, gola telesa v borbi za lovorov venec, igralec in zbor.

Nenadoma začutim pod seboj od mediteranskega sonca segreti kamen. V prostranem amfiteatru posedajo Grki vseh starosti. Globoko spodaj, v polkrožnem, z obilnim kamnom pokritim dnom, stoji igralec. V značilni drži, ogrnjen v sveže laneno ogrinjalo, s privzdignjenim glasom povprašuje zbor: »Zakaj niste ZA?« Zbor mrmrajoče: »Nismo bili obveščeni!«

Igralec zaskrblijoče: »Kaj niste čuli glasnikov, ki so dirjali od vasi do vasi, od mesta do mesta in oznanjevali, pojasnjevali, dopovedovali?«

Zbor odločno: »Smo, pa vendar nismo bili obveščeni. Predlog morda res ni slab, a mi smo vseeno PROTI.«

Igralec dvigne roke in se opotekajoče napoti proti najbližjim gledalcem, ki sedijo na kvadratastih kamnih, bingljajo z nogami, si med seboj nekaj prišepetujejo, a za prihajajočega igralca se še zme-nijo ne.

Cez čas se igralec vrne. Njegova poza je sedaj manj svečana, glas trši.

Igralec: »Zakaj niste izvolili najboljših delegatov?«

Zbor: »Mi ne ločimo Zakljev od Zakljev, Poljanškov od Poljanškov, Bogatajev od Bogatajev, Kopačev od Kopačev, Kavčičev od Kavčičev.«

Igralec: »Lažetel!«

Zbor: »Ne, mi nikoli ne lažemo. Mi smo neskončno pravični, poštenji in dobri.«

Gledališče se vedno bolj polni. Igra začne ljudi zanimati. Igralec se razvema. Zbor neprizadeto ponavlja naučeno. Igralec: »Zakaj ste volili samo tiste z začetka abecede?« Zbor energično: »Za nas ste vsi enaki: enako dobri, enako pomembni, enako požrešni. Mi vsi smo enaki. Zakaj potlej izbirati?«

Se trenutek prej pozorno poslušajoča publika prasne v smeh. Z vseh strani smeh. Ne, to ni smeh, to je krohot. Ljudje se toljejo po trebuih, si kažejo drug drugemu osle, poskakujejo od veselosti. Bog Dioniz jih je uročil.

»Zakaj se ti ne smeješ?« mi reče sosed.

»Pri nas se takim rečem ne smejem,« izdihnem.

On pa še glasneje: »He, he... ble, ble...«

Popade me strašna jeza. Ze mu hočem pljuniti v obraz; takrat pa: br, br, br...

Hvala ti, vekarica. Preklete sanje!

Viktor ŽAKELJ

Trgovski center le z združenimi močmi

Predsednik izvršnega sveta SO Skofja Loka Jože Stanonik nas je opozoril na še vedno odprto vprašanje izgradnje trgovskega centra v Zireh, »ki se vleče že leta in leta, pa smo praktično še vedno na začetku, kljub temu, da je bilo že vrsto sestankov za uresničitev programa gradnje. Očitno je, da posamezniki ne delujejo v skladu z dosedanjimi dogovori in sklepi in postavljajo vedno nove dileme, ki zavirajo uresničiti za žirovske potrošnike potrebno blagovnico. Prepričani smo, da je najbolj smotrna rešitev skupni objekt obeh nosilcev preskrbe v Zireh, to je KGZ Sora in ABC Veletrgovina Loka. Vsaka druga rešitev bi bila drobljenje sil«, pravi v svojem dopisu predsednik IS.

Posredujemo tudi nekaj sklepov s sestanka, ki je bil konec februarja organiziran v ta namen.

Sodelovali so:

iz ABC Loka: Jože Nastran, direktor DO — Ludvik Leban, direktor TOZD Trgovina;

iz KGZ Sora: Viktor Maček, direktor DO — Vinko Kavčič, vodja trgovine;

s strani IS SO: Jože Stanonik, predsednik IS — Zvone Teržan, član IS in načelnik oddelka za gospodarstvo in finance

Razgovor je organiziral tov. Teržan zaradi vprašanja urbanista Vladimirova kaj naj stori,

ker predvideva KGZ prodajo v adaptirani trgovini v združenem domu pomemben del enakega blagovnega asortimana (bela tehnika), kot je predviden za prodajo tudi v načrtovani novi blagovnici.

Ponovno je ugotovljena neizpodbitna potreba potrošnikov, krajanov Zirov, da dobijo blagovnico, ki bo sposobna zadovoljevati njihove potrebe v največji možni meri.

Ekonomičnost take blagovnice za oskrbo okoli 5000 prebivalcev je kolikor toliko zagotovljena, če je v enem objektu združen celovit asortiman blaga, ki

omogoča mesečni promet 4 do 5 milijonov din.

Za preureditev prodajnih prostorov v združenem domu za prodajo vsega tehničnega blaga, vključno z belo tehniko, bi bilo potrebno okoli 10 milijonov din.

S tem bi menda preuredili tupekarno in skladišče za železnino in gradbeni material.

V tem primeru bi bila upravičena novogradnja le odgovarjajoče samopostrežne trgovine, s tem pa bi bil porušen koncept izgradnje središča Zirov in blagovnice.

Predstavnik ABC Loka sta ponovno potrdila, da njihov interes ni odvzemati blagovni promet KGZ Sora za tehnično blago in ne za belo tehniko.

Zaradi tega predlagajo skupno gradnjo blagovnice, v kateri bi bila njihova samopostrežna trgovina v pritličju, v nadstropju pa trgovina s tehničnim blagom od KGZ Sora.

V okviru združnega doma bi ostalo tehnično blago, ki v blagovnico ne sodi.

Mimo tega bi kazalo preveriti možnosti, da bi v združenem domu pridobili prostore za gostinjsko dejavnost.

Na osnovi gornjih ugotovitev in stališč so se prisotni sporazumeli:

1. Predstavnik KGZ Sora Žiri bosta o razgovoru obvestila samoupravne organe, ki bi naj odločali o skupnem vlaganju za izgradnjo blagovnice.

2. Oblikuje se delovna skupina v sestavi:

— Martin Kopač, direktor DO Alpina Žiri — kot predsednik
— Viktor Maček, direktor KGZ Sora Žiri

— Vinko Kavčič, vodja trgovine KGZ

— Ludvik Leban, direktor TOZD Trgovina iz ABC Loka

— Peter Trojar, vodja maloprodaje iz ABC Loka

Naloga te skupine je doseči sporazum za gradnjo blagovnice.

3. Dokler ne bo sporazuma o gradnji blagovnice, ali ne bo opredeljena drugačna smotrna rešitev, ki bo sprejeta v KS, upravniki SO ne bodo reševali vlog za izdajo lokacijskih ali gradbenih dovoljenj za trgovske prostore v Zireh.

Na vseh je, da zagotovimo res pametne rešitve in doslednost dogovorjenega.

Kulturna rubrika

VRATA V HIŠI NA DOBRACEVI 58

Dvokrilna vrata pri Arharju na Dobracevi sodijo med najlepše primerke okrašenih vrat, hkrati pa zelo zgovorno pričajo o trdovratni baročni tradiciji in o svojevrstnem ohranjanju ljudske umetnosti v novih razmerah. Vrata, na katerih srečamo v velikih in ozkih dominantnih poljih podobi v plitvem reliefu (gre za sv. Florijana in svetnika — božjepotnika) so nastala kot splet sočasnih in starejših vplivov, verjetno v prvih letih 20. stoletja. Ikonografsko gre za staro

kmečko shemo zaščitnikov, po likovni plati pa za sintezo novorenesančnih in rafaelitskih elementov. Neznani rezbar je izdelal figuri po grafični predlogi — vendar ju je prilagodil ozkemu polju in tako dosegel dvojno večjo originalnost (posnetek je bistveno različen od predloge) in hkrati rafiniran likovni učinek. Okrasno okvirno ornamentiko je prevzel po sočasnih vzorcih vrat v manjših mestih, angelska glavica, ki ima funkcijo kapitela na mejnem »pilastru« pa priča, da se je zgledoval tudi pri cerkvenih podobarjih.

Foto: Marjan PIŠLJAR
dr. Ivan SEDEJ

Rezultati volitev

delegacij za delegiranje delegatov v Zbor združenega dela SO Škofja Loka in delegacij za delegiranje delegatov v skupščine samoupravnih interesnih skupnosti dne 9. 3. 1978 v Alpini. Izvoljeni so dobili naslednje število glasov:

TOZD OBUTEV ZIRI:

Zbor združenega dela:

BACNAR Marija	430
BOGATAJ Nada	372
BURNIK Alojz	451
KOLENC Anka	392
OBLAK Milka	396
POLJANSEK Alojz	361
TREVEN Boris	389

Posebna delegacija za SIS — zdravstveno varstvo:

JEREB Franc	232
LOGAR Janez	232
ZAKELJ Olga	282
OBLAK Franc	287
OSREDKAR Andrej	274

Posebna delegacija za SIS — vzgoja in izobraževanje:

BACNAR Mara	365
CADEŽ Bernarda	324
PIPAN Hilda	312
POLJANSEK Franc	317
STRLIČ Alojz	360

Posebna delegacija za SIS — kulturna dejavnost:

ALBREHT Rafael	443
KAVČIČ Helena	323
KOPAC Milan	321
KRANJC Franc	372
PISLJAR Zdravko	357

Posebna delegacija za SIS — raziskovalna dejavnost:

KAVČIČ Heron	414
KLEMENČIČ Marta	335
MODRIJAN Franc	309
MRAVLJE Miran	338
PISK Jože	408

Združena delegacija za SIS: socialno skrbstvo, otroško varstvo, pokojninsko in invalidsko zavarovanje, stanovanjsko gospodarstvo, zaposlovanje, temeljna telesno-kulturna skupnost

ANDREUZZI Stanislav	375
BOGATAJ Ciril	344
BURJEK Stefan	370
KEPEC Marjan	316
KOGOVSEK Franc	343
KOSMAC Rajko	391
SLABE Ivan	361

MRLAK Stanko	102
VIDMAR Ciril	96
CADEŽ Franc	88
VIDMAR Karel	87
KOGOVSEK Tinka	79
BOGATAJ Anica	73
MOZINA Ignac	70

TOZD PRODAJA ZIRI:

Zbor združenega dela:

GANTAR Anka	50
JEREB Stana	49
KOPAC Marija	55
OREŠNIK Alojz	53
STRLIČ Marija	57

Splošna delegacija za delegiranje delegatov v skupščine vseh SIS:

JESENKO Franc	60
KAVČIČ Ivanka	62
KRVINA Anica	60
LIKAR Marija	61

Danes delamo, jutri odločamo

MARGUČ Anči	56
MLINAR Vida	57
MLINAR Stanislav	49
MOZINA Anton	63
PODOBNIK Jože	57
RAMPRE Danijel	54

DELOVNA SKUPNOST SKUPNIH SLUŽB

Zbor združenega dela:

ZAKELJ Anton	231
ZUST Nada	210
JEREB Nada	210
DEBELJAK Anton	198
DOLINAR Nada	193

Posebna delegacija za SIS — vzgoja in izobraževanje:

DOLENC Peter	231
VEHAR Frida	197
MLAKAR Milena	188
ŠINK Pavla	177
MIVSEK Rezika	162

Posebna delegacija za skupščine SIS — zdravstveno varstvo:

NAGLIČ Marija	230
PISEK Silva	228
NOVAK Mira	212

USENICNIK Stanko	210
ERZNOŽNIK Stanko	201
Posebna delegacija za skupščine SIS — kulturna dejavnost:	
FILIPIC Leopold	229
KAVČIČ Bernard	228
ERZNOŽNIK Metod	227
PETERNELJ Konrad	211
KAVČIČ Rado	198

Posebna delegacija za skupščine SIS — raziskovalna dejavnost:

OREŠNIK Maks	223
ZIBERT Anton	223
SPIK Janez	219
KENDA Stanislav	206
OBLAK Vinko	213

Združena delegacija za skupščine SIS: socialno skrbstvo, otroško varstvo, pokojninsko in invalidsko zavarovanje, stanovanjsko gospodarstvo, temeljna telesno-kulturna skupnost, zaposlovanje:

JEZERSEK Angelca	228
BOGATAJ Bojan	227
POLJANSEK Ivan	225
GREGORAC Martina	224
BOGATAJ Darja	219
MLAKAR Andrej	216
TRČEK Jernejka	213

TOZD OBUTEV GORENJA VAS:

Zbor združenega dela:

CADEŽ Marija	130
VIDMAR Cilka	110
DEMSAR Valentina	108
PUSTOVRH Nikolaj	97
PAJER Marija	94

Posebna delegacija za skupščino SIS — vzgoja in izobraževanje:

AŽBE Marija	133
PUSTOVRH Ana	131
HOMEČ Irena	130
ZIVKOVIČ Zorka	116
BOGATAJ Anica	118

Posebna delegacija za skupščino SIS — raziskovalna dejavnost:

CADEŽ Miroslav	145
MOZINA Nika	123
JUSTIN Vencelj	125
JUSTIN Ivanka	103
LIKAR Darinka	101

Posebna delegacija za skupščino SIS — kulturna dejavnost:

GANTAR Marija	127
BOZOVIČAR Janja	124
PETRIČ Pavel	119
PETERNELJ Vera	116
KOKALJ Anica	105

Posebna delegacija za skupščino SIS — zdravstveno varstvo:

PERKO Ana	142
JEREB Ana	128
TAVČAR Gabrijela	126
BERAS Silvija	122
MATINCIC Marija	133

Združena delegacija za delegiranje delegatov v skupščino SIS: socialno skrbstvo, otroško varstvo, pokojninsko in invalidsko zavarovanje, stanovanjsko gospodarstvo, zaposlovanje, temeljna telesno-kulturna skupnost:

FERLAN Vlasta	122
HOMEČ Katarina	117
ERZEN Ana	111
MIKLAVČIČ-LUZNAR Katarina	98
KISOVEC Stanislava	97
FRELIH Marija	80
KOSIR Francka	89

Rezultati volitev v krajevni skupnosti

Kar 96 % nas je prišlo na volišča v nedeljo, 12. marca. Izvoljeni so bili z naslednjim številom glasov tile:

DELEGACIJA V ZBOR KRAJEVNIH SKUPNOSTI:

BACAR Anton, 1942	2338
COKAN Bogomir, 1936	2341
DEMSAR Janko, 1940	2322
GREGORAC Marija, 1926	2277
KOKELJ Ernest, 1935	2343
KOPAC Zoran, 1946	2338
KRVINA Pavel, 1942	2284
KRVINA Rudi, 1954	2292
PIVK Silva, 1948	2328
POLJANSEK Janko, 1921	2342
STARMAN Bojan, 1950	2346
URSIC Ivan, 1932	2330
VEHAR Dane, 1952	2328
ZAKELJ Ivan, 1942	2292
ZAKELJ Viktor, 1943	2302

POSEBNA DELEGACIJA ZA VZGOJO IN IZOBRAŽEVANJE:

BIZJAK Tanja, 1950	2292
EISELE Anica, 1942	2221
KOKELJ Valentin, 1946	2279
KRISTAN Vito, 1947	2359
PODOBNIK Jernej, 1940	2252
POLJANSEK Slobodan, 1944	2264
ZAKELJ Pavel, 1931	2288

POSEBNA DELEGACIJA ZA ZDRAVSTVO:

JEREB Matija, 1942	2430
JEREB Pavel, 1937	2382
JUSTIN Mija, 1938	2371
LUKANCIC Bernarda, 1952	2407
PINTAR Anton, 1931	2370
SEDLAK dr. Stanislav, 1946	2419
TREVEN Zinka, 1937	2340

POSEBNA DELEGACIJA ZA ZAPOSLOVANJE:

DRMOTA Verena, 1933	2295
GOVEKAR Anica, 1941	2281
HEROVEC Erna, 1927	2238
KEPIC Marjan, 1954	2239
LIKAR Pavel, 1939	2276

Predsednik IS SO Jože Stanonik

POSEBNA DELEGACIJA ZA RAZISKOVALNO DEJAVNOST:

BEOVIC Anton, 1942	2283
FISTER Janez, 1949	2248
GANTAR Bojan, 1955	2251
GANTAR Franci, 1955	2257
KRIZIČ Andra, 1952	2224
LUZGAR Janez, 1950	2252
PECELIN Franci, 1951	2289

POSEBNA DELEGACIJA ZA OTROŠKO VARSTVO:

JUSTIN Marija, 1934	2294
KOČEVAR Marjan, 1943	2319
MLINAR Marija, 1952	2299
VEHAR Marija, 1948	2299
ZAJC Jelka, 1942	2324

ZDRUŽENA DELEGACIJA ZA SOCIALNO SKRBTSTVO, STANOVANJSKO GOSPODARSTVO:

CAJNKAR Lija, 1948	2354
JURCA Marica, 1935	2403
KOPAC Vinko, 1943	2395
KOSIR Danica, 1960	2358
LUKANCIC Milena, 1955	2366
MARKELJ Tinka, 1925	2396
MIHEVC Milka, 1924	2321
MLINAR Slavka, 1923	2343
OBLAK Marinka, 1958	2342
PODOBNIK Manica, 1932	2364
PRAPROTNIK Marica, 1929	2322
STRLIC Nuša, 1930	2377
STRLIC Olga, 1931	2365
STUMBERGER Anton, 1936	2374
TUSEK Anka, 1922	2355

POSEBNA DELEGACIJA ZA KULTURO:

BOGATAJ Jože, 1955	2248
ERZNOŽNIK Marta, 1937	2262
GOVEKAR Mirko, 1956	2223
JESENKO Majda, 1943	2248
KOSMAC Janez, 1954	2247
NOVAK Vladimir, 1947	2220
TROJAR Milan, 1947	2270

POSEBNA DELEGACIJA ZA TELESNO KULTURO:

BIZJAK Janez, 1947	2309
ERZNOŽNIK Darij, 1930	2292
GLADEK Vinko, 1930	2259
JEREB Drago, 1951	2254
KRVINA Rajko, 1948	2259
MLAKAR Anton, 1941	2268
PECELIN Ivan, 1924	2267
TREVEN Ida, 1959	2279
TUSEK Branko, 1958	2271

POSEBNA DELEGACIJA ZA INVALIDSKO POKOJNINSKO ZAVAROVANJE:

JURCA Janko, 1923	2174
KAVČIČ Leander, 1924	2166
LAHAJNAR Ciril, 1921	2158
TEMELJ Nadko, 1913	2177
VEHAR Avgust, 1928	2178

Vollna komisija

Zoper pretirano uporabo antibiotikov

Po podatkih regionalne zdravstvene skupnosti Ljubljana, ki v svojem centru za avtomatsko obdelavo podatkov obdeluje in analizira izdane recepte z vsega področja Slovenije, se je poročna zdravil umirila. Lani se prvič v zgodovini slovenskega lekarnarstva ni dvignilo število receptov v primerjavi s prejšnjim letom, niti se niso dvignili stroški za zdravlila. Celu upadali so.

Ne glede na te ugodne podatke pa je poraba antibiotikov na področju Slovenije in Jugoslavije še vedno večja kot v drugih evropskih in izvenevropskih deželah. Posebno vznemirjajo podatki, da od vseh antibiotikov, ki so bili izdani lani na recept, kar 40,4 odstotka odpade na prebivalce stare do 14. leta, to je na otroke.

Obveščanje ljudi, da je prva pot k manjši porabi antibiotikov predvsem preventiva, je naloga sedanjega časa.

V Medexovih laboratorijih so čebelje pridelke mešali v različnih količinah in na podlagi učinkov ugotovili, katera mešanica medu, cvetnega prahu, matične mlečka in propolisa deluje na človeški organizem najbolj ugodno. In tako je nastal API-KOMPLEKS, doslej edina in zelo učinkovita mešanica čebeljih pridelkov, ki je uspešno prestala vse klinične teste. V njem so sestavine, ki zavirajo rast virusa, povzročitelja gripe.

CEBELE NISO ZDRAVNIKI

O delovanju Apikompleksa so bile narejene raziskave. Preizkusili so ga na več klinikah v različnih jugoslovanskih mestih in

Po napornem delu — zdravo življenje, ki nam ga omogoča narava

V zadnjih letih pa so ugledne domače in tuje znanstvene institucije, med njimi tudi mikrobiološki inštitut medicinske fakultete v Ljubljani, ugotovile antimikrobno in antiviralno delovanje povsem naravnih snovi, ki jih ni moč izdelovati sintetično — matičnega mlečka in propolisa. Ugotovili so, da se njihovo delovanje še izboljša, če so med seboj zmešane v določenih razmerjih.

Da bi omejili sedanjo porabo antibiotikov in zmanjšali predvsem porabo tetraciklinov in kloramfenikolov, substanc, ki so organizmom, predvsem otroškim, nevarni in njihova uporaba ni zaželjena niti pri odraslih (tako so pokazale izkušnje iz vsega sveta v zadnjih letih), smo se dogovorili, da bomo čim večjemu številu ljudi skušali dopovedati, da je uživanje medu in medenih preparatov lahko odlična preventiva, ki je znanstveno preverje-

ugotovili njegovo izredno ugodno delovanje. Preizkusili so ga ljudje sami in ugotovili njegovo uspešnost. Toda zdravnik ne med ne drugi čebelji pridelki ne morejo nadomestiti. Kadar človek zboli in se ga loti visoka temperatura, mora upoštevati navodila zdravnik. Poskusi v uglednih klinikah pa kažejo, da za infekcijskimi boleznimi zbolijo neprimerno manj ljudi, ki jemljejo žličko Apikompleksa dnevno.

Jože VETROVEC

DAROVALI SO ZA MRLIŠKO VEŽICO

Turistično društvo

500.— din

Vinko Govekar, žiri 135

300.— din

Ustvarjamo, da bomo tudi v krajevni skupnosti lahko dobro živeli in gospodarili

Smučanje

Letošnja zima je bila nam smučarjem naklonjena, saj je bilo snega dovolj.

Osnovna organizacija sindikata Alpina in nekateri najbolj vneti člani SK Alpina Žiri so znali to s pridom izkoristiti.

25. februarja 1978 smo organizirali prijateljsko srečanje z delavci iz tovarne obutve TRIO iz Tržiča, združeno s tekmovanjem v veleslalomu. Našim tekmovalcem v postavi Rado Podobnik, Franci Pečelin in Rajko Kosmač je uspelo odvzeti prehodni pokal tekmovalcem iz Tržiča, ki so zmagali leta 1976. Po tekmovanju smo se še nekoliko poveselili in se dogovorili za naše nadaljnje sodelovanje.

26. februarja je bilo sindikalno prvenstvo Žirov v veleslalomu. Tako kot prejšnji dan, je izmed 6 nastopajočih ekip, preko 50 udeleženci, prehodni pokal osvojila ekipa Alpine, v sestavi Pečelin, Podobnik, Vehar.

Pri organizaciji tekmovanja smo naleteli na nekaj težav, zlasti pri pripravi prog. Za nameček je konec tedna nastopila odjuga z dežjem. Vendar nam je z veliko napora le uspelo pripraviti proge in izvesti tekmovanje.

Zal pa se je ponovno pokazalo, da je preveč tistih, ki žanjejo in premalo tistih, ki sejejo. Na kljub vsemu smo vsi tisti, ki

smo sodelovali pri tekmovanju in organizaciji tekmovanja, odhajali zadovoljni in polni upov, da bodo prihodnja srečanja še uspešnejša.

Daniel VEHAR

Rezultati dvoboja v veleslalomu TRIO — ALPINA

ženske:

1. Kavčič Helena — Alpina
2. Podobnik Stana — Alpina
3. Bahun Marija — Trio

Oddih v takem okolju je čudovit

moški nad 35 let:

1. Močnik Stefan — Trio
2. Kosmač Peter — Alpina
3. Perko Janez — Trio

moški do 35 let:

1. Komac Franc — Trio
2. Podobnik Rado — Alpina
3. Pečelin Franci — Alpina

UVRSTITEV EKIPNO:

1. ALPINA Žiri
2. TRIO Tržič

moški od 26 do 35 let:

1. Pečelin Franci — Alpina
2. Podobnik Rado — Alpina
3. Vehar Daniel — Alpina

moški do 25 let:

1. Oblak Marjan — Poliks
2. Celik Izidor — Etiketa
3. Pišljari Zdravko — Alpina

REZULTATI EKIPNO

1. ALPINA
2. KLADIVAR
3. POLIKS
4. ETIKETA

Razlike v časih:

ALPINA	1.25,23
KLADIVAR	1.43,26
POLIKS	1.44,85
ETIKETA	1.64,18

Sindikalno prvenstvo Žirov v veleslalomu

REZULTATI

ženske:

1. Kavčič Helena — Alpina
2. Podobnik Stana — Alpina
3. Car Anica — Alpina

moški nad 45 let (veterani)

1. Podobnik Alojz — Alpina
2. Erznožnik Metod — Alpina
3. Podobnik Milan — Alpina

moška ekipa od 36 do 45 let:

1. Zupančič Janez — Kladivar
2. Kokelj Ernest — Mizar. podj.
3. Burnik Alojz — Alpina

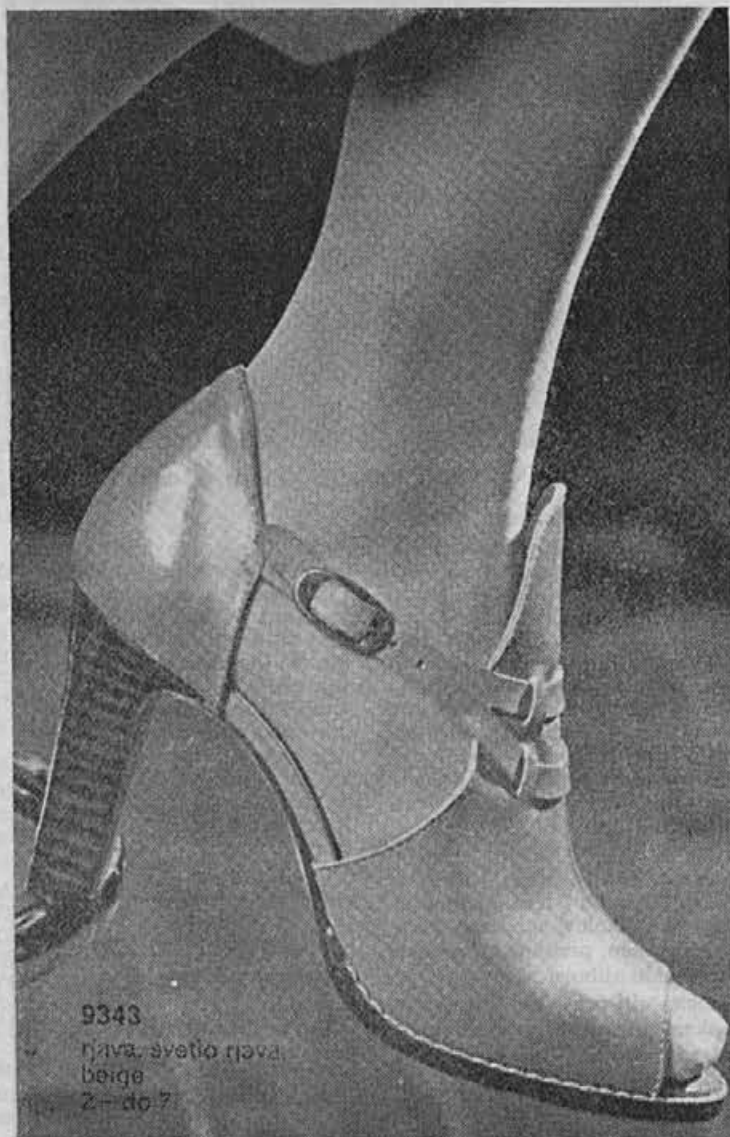
»DELO ŽIVLJENJE« je glasilo ALPINE, tovarne obutve Žiri, Stara vas 23 — n. sol. o., ki ima v svoji sestavi TOZD Obutev Žiri, TOZD Obutev Gorenja vas, TOZD Plastika Žiri, TOZD Prodaja in Delovno skupnost skupnih služb.

Ureja ga uredniški odbor:

Ivan Capuder
Martina Gregorač
Majda Jesenko
Vladimir Pivk
Janez Smeh
Alfonz Zajec
Silva Pišek — tehnični urednik
Njeko Podobnik — odgovorni urednik

Izhaja mesečno, naklada 1750 izvodov.

Fotografije: Franc Jesenko
Tisk: Gorenjski tisk, Kranj

Cevelj, ki gre odlično v prodajo